

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Zdravotně sociální fakulta

**Náhled veřejnosti na týrané ženy jako oběti domácího násilí
v Jihočeském kraji**

Bakalářská práce

Vedoucí práce: Mgr. Klára Vaněčková

Autor: Marta Bedlánová

2010

Abstrakt

Public attitude to abused women as victims of home violence in the South Bohemian Region

A goal of the research part of my bachelor thesis was to find out what is an awareness of lay and professional public of women as victims of the domestic violence in the South Bohemian Region. Because I live in the South Bohemian Region, I focused the research just on this locality. I was especially interested in the fact, if people living in the South Bohemian Region are influenced by certain prejudices and stereotypes and whether they are sufficiently informed about the problem of the domestic violence. For the reason of a big number of respondents I chose an empirical method of the investigation – a quantitative research. To get necessary data I used a questionnaire method or the standardized set of question with an anonymous course.

From summarized results of the research I concluded, that neither lay public nor professional public living in the South Bohemian Region, do not think of abused women as victims of the domestic violence with prejudices and stereotypes. However, the fact that people living in the South Bohemian Region do not think of abused women as the victims of the domestic violence with prejudices and stereotypes, does not mean that there are no myths, prejudices and stereotypes at the South Bohemian lay as well as professional public. For example I have registered a still prevalent myth at the lay public: “women provoke men to use the violence”. I noted an existence of the prejudice at the professional public: „attractive and self-confident women do not become victims of the domestic violence”. The other result of my bachelor thesis was to ascertain that, in contrast to sufficient information at the professional public, the lay public have not still enough information about the problem of the domestic violence. Currently I can see the lack of information mainly on the phenomenon at the lay public as the fundamental problem of the domestic violence. I think that it would be very useful, efficient, but also interesting to focus an attention on the way how to achieve to greatest possible awareness of the Czech public.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Náhled veřejnosti na týrané ženy jako oběti domácího násilí v Jihočeském kraji“ vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s §47b zákona č. 111/1998 Sb. V platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě, elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách.

V Českých Budějovicích dne 7.5.2010

Podpis studenta

Poděkování

Na tomto místě bych chtěla poděkovat především Mgr. Kláře Vaněčkové za ochotu a pomoc při vedení bakalářské práce a také mé rodině za trpělivost a podporu během studia.

Obsah

Úvod	7
1. Současný stav	9
1.1 Domácí násilí	9
1.1.1 Vymezení pojmu domácí násilí	9
1.1.2 Znaky domácího násilí	10
1.1.3 Druhy domácího násilí	11
1.1.4 Příčiny domácího násilí	14
1.1.5 Dynamika domácího násilí	16
1.1.6 Charakteristika oběti	17
1.1.7 Charakteristika násilné osoby	18
1.2 Mýty, předsudky a stereotypy	20
1.3 Žena jako oběť domácího násilí	24
1.4 Pomoc obětem domácího násilí	27
1.4.1 Právní aspekty pomoci obětem domácího násilí	28
1.4.2 Intervenční centra	30
1.4.3 Intervenční centrum pro osoby ohrožené domácím násilím při Diecézní charitě České Budějovice	31
2. Cíl práce a hypotézy	34
2.1 Cíl práce	34
2.2 Hypotézy	34
3. Metodika	35
4. Výsledky	37
4.1 Základní informace o zkoumaném souboru	37
4.2 Interpretace výsledků týkající se informovanosti a ovlivněnosti mýty, předsudky a stereotypy	44
5. Diskuze	67
6. Závěr	72
7. Seznam použitých zdrojů	75

8.	Klíčová slova	81
9.	Přílohy	82

Úvod

Problematika domácího násilí byla v české společnosti poměrně dlouhá léta tabuizovaným tématem. Jednalo se o okrajovou záležitost, o které se mezi lidmi nemluvalo, ale všeobecně se o ní vědělo. Násilí mezi partnery bylo považováno za jakousi normu vycházející z přežívajícího patriarchálního nastavení společnosti.

Protože se ve většině případů domácího násilí jedná o násilí páchané muži na ženách, budu se ve své práci zabývat pouze ženami jako oběťmi domácího násilí, i když je známo, že fenomén domácího násilí zahrnuje také děti, muže, seniory a zdravotně postižené občany. Se ženami jako oběťmi domácího násilí jsem se setkávala během své krátké odborné praxe v intervenčním centru. Často se jednalo o ženy, na kterých bylo pácháno násilí již dlouhou dobu, až několik let. Překvapilo mě, co všechno musely tyto ženy snášet, co musely vytrpět, než se odhodlaly vyhledat odbornou pomoc. Ty ženy, které v sobě našly sílu otevřít se a mluvit o svém problému, velmi obdivuji, proto jsem se rozhodla psát bakalářkou práci na toto téma.

Cílem mé práce je seznámit čtenáře s problematikou domácího násilí. Bakalářská práce je rozdělena na dva jednotlivé díly, a to na část teoretickou a část výzkumnou. V úvodu teoretické části má čtenář možnost se obeznámit se základními informacemi týkajícími se domácího násilí jako jsou znaky, druhy, příčiny, dynamika domácího násilí a charakteristikou oběti a násilné osoby. Následně jsem svou pozornost zaměřila na mýty a předsudky vyskytující se v naší společnosti. Těmito jevy se zabývám poměrně podrobně, a to z důvodu, že výskyt předpojatostí považuji za závažný jev zkrslující vnímání obyvatel. Ke konci teoretické části se pokouším popsat a podat ucelený obraz o poskytování odborné pomoci týrané ženě, zahrnující některá legislativní opatření a pomoc ze strany státních a nestátních organizací.

Smyslem a hlavním těžištěm mé kvantitativní výzkumné práce je rozbor dotazníku, jehož cílem je zjistit, jaké povědomí má laická a odborná veřejnost o ženách jako obětech domácího násilí v Jihočeském kraji. Otázky jsou zcela záměrně kladeny tak, abych zjistila úroveň informovanosti o domácím násilí a zda je veřejnost ovlivněna mýty a stereotypy o týraných ženách.

Chtěla bych podotknout, že problematiku domácího násilí považuji za

neuzavřené téma, o kterém by se mělo neustále mluvit, psát, medializovat ho takovým způsobem, aby se dostalo do povědomí všech lidí a tím přispělo k prevenci vzniku domácího násilí či ke snazšímu řešení závažných situací, ve kterých se týrané ženy ocitají. Domnívám se, že dobrá informovanost veřejnosti by mohla pomoci vytvořit adekvátní společenský tlak vedoucí k redukci domácího násilí.

1. Současný stav

1.1 Domácí násilí

1.1.1 Vymezení pojmu domácí násilí

V úvodu této kapitoly se pokusím vymezit pojem domácí násilí a následně bych ráda uvedla některé z existujících definic. V literatuře se setkáváme s velkým množstvím definic pojmu domácí násilí. Jednotlivé definice se od sebe navzájem liší zejména ve vymezení šíře domácího násilí a také podle toho, jakým způsobem se k dané problematice přistupuje. Přesto i za těchto okolností zůstává podstata a základ všech definic stejný.

Termín *domácí násilí* se užívá převážně v anglické literatuře a má na mysli především násilí mezi partnery - současnými nebo minulými, v sezdaném nebo nesezdaném soužití. V německy mluvících zemích se uplatňuje pojem *násilí v rodině a domácnosti*, který vystihuje nejen násilí mezi partnery, ale i násilí uplatňované rodiči vůči dětem a naopak, popřípadě i násilí mezi sourozenci. Termín *násilí v rodině* se užívá především v zemích východní Evropy (Polsko, Rusko) a má podobný obsah jako termín německý (3).

Pro svou práci jsem po přečtení poměrně velkého množství definic vybrala charakteristiku z mezinárodního kongresu „Právním proti domácímu násilí“, který byl uspořádán v Praze v roce 2007 (31): *„Domácí násilí je chování, které v rámci intimních partnerských vztahů vyvolává u jedné osoby strach z druhé. Uplatnění moci, která tento strach vyvolává, umožňuje násilnému partnerovi určovat chování své oběti. Domácí násilí není nikdy omezeno na jednu izolovanou epizodu, má tendenci se neustále vyvíjet, gradovat. Nejříve zpravidla ohrožuje důstojnost, posléze zdraví a nakonec i život oběti respektive obětí. Domácímu násilí jsou ve velké většině případů přítomny děti.“*

Další definice vystihuje pojem domácí násilí výčtem typických znaků, které je nutné naplnit, by se skutečně jednalo o domácí násilí (20):

„Domácí násilí je fyzické, psychické anebo sexuální násilí mezi blízkými osobami, ke kterému dochází opakovaně v jejich soukromí a tím skrytě mimo kontrolu veřejnosti,

intenzita násilných incidentů se stupňuje a vede ke ztrátě schopností včas tyto incidenty zastavit a efektivně vyřešit narušený vztah.“

Ministerstvo vnitra (43) definuje domácí násilí v rodině jako „*dlouhodobé násilné chování v rodině, které zahrnuje jakékoliv činy nebo opomenutí spáchané v rámci rodiny některým z jejích členů, které podkopávají život, tělesnou nebo duševní integritu, nebo svobodu jiného člena stejné rodiny, nebo vážně poškozují vývoj jeho osobnosti.“*

1.1.2 Znaky domácího násilí

Domácí násilí je pokládáno za jednu z nejrozšířenějších forem agrese procházející napříč celým sociálně demografickým spektrem naší společnosti. Spolu se širokou škálou obětí i agresorů je i mnoho znaků a podob určitých aktů násilného chování. I přes tuto nestejnorodost lze vysledovat některé společné znaky domácího násilí (24).

Základní specifické znaky domácího násilí (2):

- *Blízké vztahy většinou intimního charakteru mezi obětí a násilnou osobou* – může se jednat o manžele, partnery či osoby blízké, kteří mohou být oddáni či rozvedeni, mohou žít odděleně, anebo spolu.
- *Společná propojenost* – oběť s agresorem nespojuje jen společná domácnost, ale i společný okruh přátel, děti, majetek aj.
- *Dlouhodobé trvání násilí* – násilí trvá poměrně dlouhou dobu a neustále eskaluje. Ženy většinou vyhledávají odbornou pomoc až po uplynutí sedmi a více let trvání násilí.
- *Opakující se ataky* – domácí násilí nepředstavuje jednorázový incident či napadení, ale nepřetržitý koloběh útoků přerušovaný fázemi usmiřování, slibů a období relativního klidu. Období klidu se však postupně zkracuje, zatímco období napětí a útoků se rozšiřuje. Cílem a výchozím stanoviskem jednání a chování násilné osoby je dostat oběť pod svůj vliv a kontrolu.
- *Stupňující se agresivita útoků (eskalace)* – na začátku nemusí být domácí násilí

ženou vůbec rozpoznáno, protože mívá mírný a nenápadný začátek. Ženy si často útoky vysvětlují jako projevy velké bezmezné lásky spojené s žárlivostí. Postupným opakováním se útoky stávají brutálnější a surovější. Domácí násilí má vzrůstající tendenci, tedy vlastní dynamiku.

- *Nerovnost postavení oběti a agresora* – jedná se o určující znak projevující se neomezenou mocí na straně násilné osoby a absolutní bezmocí oběti, která je dlouhodobě udržovaná v závislosti na násilníkovi. Jde o nerovnoprávné postavení, kdy si násilná osoba vymáhá bezpodmínečnou poslušnost a podřízenost oběti.
- *Skrytost* – většina domácího násilí se odehrává za uzavřenými dveřmi společného domova. Oběť je atakována v soukromí, kde není násilí vystaveno zrakům veřejnosti, a tudíž je beze svědků. Jedná se o uzavřené prostředí, kam se žena i násilná osoba opakovaně vrací.
- *Obtížná postižitelnost a kontrolovatelnost* – vzhledem tomu, že násilí není vystaveno zraku veřejnosti a odehrává se v soukromí, je jakýkoliv zásah zvenčí do tohoto teritoria velice obtížný a dokazování násilí je komplikované.

Občanské sdružení Acorus pro pomoc osobám ohroženým domácím násilím doplňuje znaky domácího násilí a definuje další, devátý bod – *pokračování násilí i po rozchodu* – ze kterého vyplývá, že domácí násilí přetrvává i po odchodu oběti ze společné domácnosti a to zejména pokud bývalí partneři spolu mají dítě (1).

1.1.3 Druhy domácího násilí

Domácí násilí můžeme rozdělit na jednotlivé druhy, které se z hlediska oběti mezi sebou prolínají a málokdy se dějí izolovaně. I když jde o rozdělení pouze teoretické a nepřesné, je důležité, neboť jeho znalost pomáhá pochopit, jak všestranně se násilí může vyskytovat a co každý jeho druh charakterizuje (2). Nejčastěji uváděné druhy násilného jednání v rodině a domácnosti:

- *Fyzické násilí* – je nejvíce viditelným druhem domácího násilí v partnerském soužití, a to z důvodu, že zpravidla zanechává na těle ženy zřetelné stopy jako

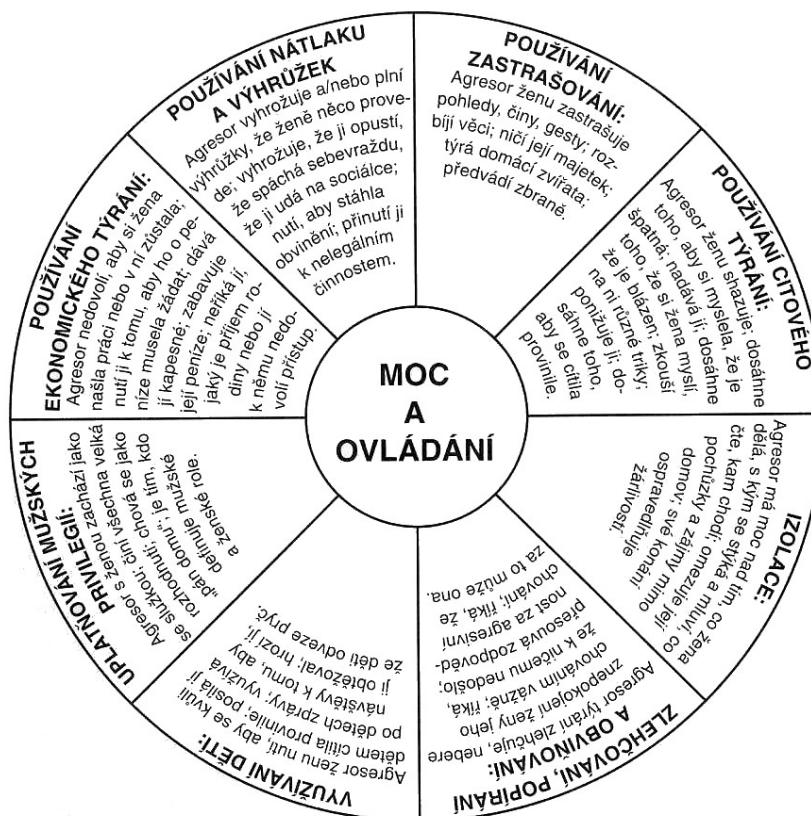
jsou modřiny, jizvy, popáleniny, zlomeniny, zaschlou krev apod. Do oblasti projevů fyzického týrání můžeme zařadit široké spektrum různých a různě nebezpečných forem napadení a zneužívání jako například bití, píchání ostrými předměty, řezání, pálení, svazování, trhání vlasů, kopání a ohrožování předměty nebo zbraněmi (2). Při dlouhotrvajícím uplatňování fyzického násilí mnohdy stačí jen náznak určitého chování či jednání vedoucí k tomu, aby se oběť podvolila vůli agresora. Pouhé gesto si oběť může vysvětlovat jako předzvěst dalšího napadení.

- *Psychické násilí* – tento druh násilí se může vyskytovat samostatně, ale častěji je součástí dalších druhů násilí, a to zejména fyzického nebo sexuálního násilí. Psychické násilí má bezprostřední vliv na osobnost oběti a její vývoj (6). Lze ho považovat za předchůdce rozvíjejícího se řetězce násilí a na počátku nemusí být ženou rozeznáno. Psychické násilí je velice těžce dokazovatelné, protože psychické potíže, které oběť má, nejsou na první pohled zřejmé a často jsou zaměňovány s běžnými zdravotními problémy. Může se jednat o potíže jako jsou neurotické projevy (úzkost, panické ataky, fobie, koktavost, tiky atd.), psychosomatická onemocnění (nechutenství, nauzea, žaludeční vředy, ekzémy, bolesti hlavy) a psychiatrické diagnózy (nejčastěji reaktivní deprese) (2). Psychické násilí v sobě zahrnuje soustavnou devalvující a zraňující komunikaci, odmítání komunikace, odpírání možnosti podílet se na spolurozhodování, zabraňování seberealizace, obviňování a manipulaci, zastrasování, vydírání, ničení oblíbených věcí, vyhrožování, extrémní kontrolu, psychické trestání oběti za její úspěchy či naopak nebezpečné pronásledování čili stalking apod. (13).
- *Sexuální násilí* – jedná se o častý druh násilí, jenž je špatně rozpoznatelný, a to z důvodu předpokládaného intimního a sexuálního života mezi partnery, který ovšem nemusí být vždy žádaný. Sexuální násilí zpravidla nezanechává stopy a odehrává se v soukromí beze svědků, takže v případě dokazování stojí proti sobě vždy tvrzení oběti a tvrzení násilné osoby. O tomto druhu násilí mluvíme v případě, kdy je žena k pohlavnímu styku nucena, to znamená, když je sex ze strany partnera násilím vynucený proti vůli ženy. Tento jev úzce souvisí s tím, že mnoho mužů, ale i žen, se domnívá, že má na pohlavní styk se svou partnerkou

výhradní právo. Sexuální násilí má mnoho forem různé intenzity. Může se jednat např. o vynucování různých druhů sexuálních praktik nebo sledování porno filmů, sexuální obtěžování, znásilnění či sexuální napadání ženy či jejich erotických částí těla (6).

- *Emocionální násilí* – se velice podobá násilí psychickému, ale na rozdíl od něj je orientováno na emocionální stránku oběti. Agresor se zaměřuje na osoby, zvířata a věci, ke kterým má oběť silný citový vztah. Do emocionálního násilí patří využívání dětí jako prostředku citového nátlaku – vyhrožování jejich odejmutím či zamezením kontaktu s nimi, likvidací domácích mazlíčků, ničení oblíbených věcí, zpochybňování duševního zdraví, kritika před jinými osobami apod. (2).
- *Sociální násilí* – agresor se zaměřuje na sociální postavení oběti a na prostředí, ve kterém se oběť pohybuje. Sociální násilí zahrnuje vytěsnění oběti ze sociálních vazeb, eliminaci sociálních kontaktů, zablokování telefonu, zákaz vycházení z bytu, kontrolu chování, oblékání, líčení, jejího času a sociálních kontaktů (2).
- *Ekonomické násilí* – vyznačuje se tím, že je žena trvale držena ve finanční tísní. Je nucena o peníze prosit, dostává příděly, je jí zabraňováno v docházení do zaměstnání a v obstarávání si vlastních finančních zdrojů, není jí dovoleno svobodné rozhodování o vlastních penězích. Pro ženu je velice ponižující naprostá materiální a finanční závislost na partnerovi (7).

Obrázek č. 1 Dulunský model

Zdroj: SVOBODNÍKOVÁ, Iveta. *Ženy v zajetí domácího násilí* (36)

Duluthský model schematicky znázorňuje agresivní chování. Ukazuje, jakým způsobem citové týrání posiluje a podporuje fyzické a sexuální násilí. Výsledkem násilí je střed tvořící moc a ovládnání (7).

1.1.4 Příčiny domácího násilí

Vznik domácího násilí je ovlivněn mnoha faktory a nelze jednoznačně stanovit v každém konkrétním případě jeho původ. Vždy se jedná o souhrn více vlivů, které ke vzniku násilí vedly (2).

Příčinami domácího násilí se po teoretické stránce zabývá mnoho teorií. Mezi

jednofaktorové teorie můžeme zařadit teorie individuálních faktorů, které jsou obsaženy ve vnitřní psychice obou partnerů, specifických rysech osobnosti, popřípadě psychopatologii osobnosti. Individuální teorie se zaměřuje na poznání psychiky, individuality osobnosti a psychopatologii obou partnerů (45).

Další teorie se zaměřuje na sociálně psychologické faktory jako jsou zážitky z dětství, které vyúsťují v transgenerační přenos násilných vzorců jednání do dospělosti. Sociálně psychologické teorie zkoumají psychologické charakteristiky osobnosti spolu se sociálně proměnnými. Do této kategorie patří teorie o mezigeneračním přenosu násilí (45).

Další přístup ke zkoumání příčin násilí mezi partnery se označuje jako teorie sociálně kulturních faktorů. Gelles spatřuje příčinu této teorie domácího násilí „v sociálně strukturované nerovnoprávnosti, kulturních postojích a normách ovlivňujících rodinné vztahy“. Sociálně-kulturní teorie vykládají výskyt domácího násilí na podkladě působení nerovnosti, kulturních norem a postojů společnosti k uspořádání rodinných vztahů (21).

Ve feministickém pohledu je násilí vnímáno jako prostředek k uplatnění moci a kontroly nad ženou. Nejedná se o manželský rozpor, zvládnutí hněvu, ale dlouhotrvající instrumentální násilí. Feministické teorie předkládají rovněž sociálně kulturní vysvětlení týrání žen. Jde o snahu kontrolovat, s kým se žena stýká, co může dělat (39).

Každý z těchto teoretických modelů při bližším prozkoumání vyzdvihuje jen některé z aspektů domácího násilí a zlehčuje důležitost jiných, proto se do popředí dostávají moderněji pojaté interaktivní systematické přístupy či multifaktorové teorie 3.

Multifaktorové přístupy neobsahují žádné nové teorie ani stanoviska týkající se partnerského násilí. Jejich nynější oblíbenost spočívá v tom, že spojují předešlé jednofaktorové přístupy do interaktivního modelu, ve kterém jsou vystiženy vzájemné vazby a propojení dříve izolovaných teorií. Multifaktorové přístupy vystihují dnešní oficiální názor, který předpokládá, že domácí násilí je složité a komplexně podmíněným jevem. V celkovém obrazu i v každém jednotlivém případě se uplatňují různé skupiny příčin. Jejich význam může být různý, může se i měnit například v závislosti na vývojových tendencích ve společnosti (14).

1.1.5 Dynamika domácího násilí

Domácí násilí není jednorázovým aktem či ojedinělým jednáním, ale dlouhodobě trvajícím způsobem chování jednoho partnera vůči druhému. Násilí mezi partnery často začíná verbální agresí, která po uplynutí určité doby začne přerůstat ve fyzické násilí. Agresor netýrá oběť neustále, konflikty vyúsťující v násilí jsou střídány s obdobími klidu. Mezi partnery se formuje zvláštní pouto vzájemné závislosti, které neumožňuje ani jednomu z partnerů nerovný vztah opustit (25).

Ochota oběti zůstat v násilném vztahu je udržována cyklickým střídáním jednotlivých fází násilí – hovoříme o cyklu (kruhu) násilí nebo také o spirále násilí.

Obrázek č. 2 Cyklus násilí

Zdroj: VARGOVÁ, B., VAVROŇOVÁ M. Od dobrého úmyslu k dobré spolupráci (42)

Cyklus násilí se skládá ze tří oddělených a odlišných fází (25):

1. Fáze *narůstání tenze* – Pro tuto fázi je typické vzrůstání napětí a negativní atmosféry ve vztahu mezi mužem a ženou. Začínají se objevovat první zatím mírné incidenty zahrnující verbální agresí, nadávání a kritizování. Oběť pocítuje strach z možného napadení a snaží se odvrátit budoucí eskalaci násilí. Fáze narůstání tenze může trvat poměrně dlouho a vrcholí přechodem ve fázi násilí.
2. Fáze *násilí* – Jedná se o relativně krátké období, trvajícím od několika minut až po několik hodin. Napětí z předchozí fáze eskaluje do otevřeného násilí, kdy

agresor ztrácí kontrolu nad svým jednáním. V důsledku nepoměru fyzických sil je v této fázi žena velice ohrožena ublížením na zdraví, případně i smrtí.

3. Fáze *libánek (klidu)* – Po fyzickém násilí nastupuje různě dlouhé období klidu. Muž se omlouvá za to, že ženu napadl, nosí jí květiny, dárky, projevuje lítost nad svým chováním, slibuje, že se to již nebude opakovat. Agresor se snaží oběť naklonit na svou stranu. Ve snaze udržet si svou psychickou vyrovnanost oběť příslibům často uvěří. Období poklidu však po čase přejde a začne se měnit v narůstání napětí. V některých případech se násilník ani neomlouvá a vinu za své násilné chování připisuje oběti.

Jedná se o cyklus, ze kterého je velice náročné uniknout a zachránit se. Týraná žena cítí během období otevřeného násilí silnou touhu tento vztah ukončit, partner ji však v tento moment začne odprošovat a otupí tím její vůli k osvobození se z jeho pout. Vzbudí ve své partnerce klamnou naději, že vše bude zase dobré a vztah se zachrání, tím se mu podaří ji znovu ovládnout. Libánky však opět po krátké době střídá napětí, které ženu paralyzuje a ona v této fázi nemá sílu vzdorovat. Kruh se uzavřel (2).

1.1.6 Charakteristika oběti

Nejčastějšími oběťmi domácího násilí jsou podle všech dostupných výzkumů ženy, a to v 92-98% (1). Z tohoto důvodu budu v této kapitole hovořit o oběti jako ženě a o pachateli jako muži. Nepopírám však, že oběťmi domácího násilí se stávají také muži či jiní členové rodiny a že devastující následky prožitého násilí mohou nabývat identických podob i u nich. Za určitých okolností se oběti domácího násilí může stát každý (25).

Existuje pouze jeden predispoziční faktor k obětnímu chování, a tím je týrání, zneužívání a násilné chování vůči ženě v dětství (45).

Rodina, do které jsme se narodili, má vždy obrovský vliv na vývoj naší osobnosti a na naše budoucí fungování a utváření mezilidských vztahů. To, jaké dítě zažívá dětství, jak se k němu chovají rodiče a jaké vztahy mezi nimi panují, se v každém člověku ukládá jako vzor pozdějšího chování. Pokud dítě vyrůstá v primární rodině, kde

panuje příjemná a láskyplná atmosféra, má pravděpodobně vyhráno. Ale děti, které jsou odmítané či týrané, budou mít v dospělosti nejspíše problémy v navazování partnerských vztahů a těžko budou fungovat v plnohodnotném rovnoprávném vztahu (26).

Žena se zkušeností s citovou deprivací, nepřijetím od svých bližních nebo týráním si často volí nevhodné partnery, kteří uplatňují stejné vzorce chování, které jsou jí blízké z dětství. Žena, která v dětství nezažila úplné přijetí, má nízké sebevědomí, nevěří sama sobě, pokládá se za neschopnou, nehezkou a neinteligentní. V důsledku toho si nevybírá partnery sama, ale nechá se vybrat, a to kýmkoliv, kdo je na ni hodný a projevuje o ní zájem. Do vztahu vstupuje s pocity méněcennosti a vděkem za to, že si ji partner vybral. Od počátku se jedná o vztah, ve kterém převládá nerovnoměrné rozložení pozic, moci a vzniká určitá asymetrie nahrávající vzniku domácímu násilí. Od počátku vztahu se oběť partnerovi z lásky k němu ve všem přizpůsobuje, nechává ho rozhodovat o důležitých věcech i o sobě samé. Tento způsob fungování se postupem času začne stávat normou. Rozpoznat týranou ženu je nelehké, a to zejména pokud ona sama svou obtížnou situaci skrývá. Valná většina žen se za násilí, které se v rodině odehrává, stydí, popírá ho a skutečné příčiny svých potíží tají. Jediným vodítkem je chování těchto žen, které obsahuje některé společné charakteristiky. Oběti domácího násilí vykazují totožné či velmi podobné znaky týkající se jejich psychického stavu, vývoje v primární rodině a verbálního i neverbálního projevu (3).

1.1.7 Charakteristika násilné osoby

U většiny kriminálních jevů převládají podrobné informace o pachatelích nad povrchními poznatky o jejich obětech. U domácího násilí je tomu přesně naopak. Zatím máme daleko více znalostí o obětech domácího násilí než o jeho pachatelích. Momentálně neexistuje žádná výzkumně a zkušenostně podložená typologie pachatelů domácího násilí, natož pak přehled o tom, který z typů domácích agresorů se objevuje nejčastěji (10).

Podle nynějších zkušeností z praxe je pachatelem domácího násilí v našich sociokulturních podmínkách muž (3). Pachatel může být jakéhokoliv věku, sociálního

postavení, vyznání a může pocházet z kterékoli rasové či etnické skupiny. I přes tyto okolnosti se dají vysledovat určité společné charakteristiky násilných osob. Jedná se o muže, kteří pocházejí ze špatného rodinného zázemí a jsou velice žárliví, majetníci, mají zvýšenou potřebu kontroly, trpí nízkou sebeúctou a vysokou sebedůvěrou. Z důvodu svého nízkého sebevědomí se agresivně stávají na svém partnerovi emočně závislí a chtějí si jej prostřednictvím násilí udržet. Svě násilné činy se snaží zdůvodnit, vymlouvají se na požití alkoholu, nebo tvrdí, že je oběť vyprovokovala. Pro zachování svého pozitivního hodnocení osobnosti mají sklon násilí ve svých představách zmírňovat, negovat některé činy nebo jejich frekvenci (45).

V prostředí, ve kterém žijí, jsou násilné osoby posuzovány většinou jako spořádaní manželé, otcové, slušní a zdvořilí lidé. Násilníci mají většinou striktní představy o rozdělení rolí mezi mužem a ženou, o tom, co je mužská a ženská morálka, o tom, jaká má být jejich manželka, většinou také slovně odmítají neopodstatněné násilí a od ostatních pachatelů násilí se striktně distancují. Za násilí vždy nese odpovědnost násilník (45).

Šmolka rozlišuje tři prameny agresivního chování násilné osoby:

- Jedná se o stálé osobnostní založení násilníka, které je silně ovlivněno výchovou a genetickými predispozicemi.
- Násilná osoba má drobná mozková poškození. V tomto případě násilník zpětně pociťuje lítost a má výčitky svědomí nad svým jednáním, někdy může mít i celkovou nebo částečnou ztrátu paměti na násilný akt. Tuto poruchu lze ovlivnit léčbou u psychiatra či neurologa.
- Dyadická reakce, což znamená vzájemné působení obou partnerů, kteří se střídavě navzájem vyprovokávají k nežádoucím reakcím (38).

Čermák definuje dva základní typy násilníků:

1. *Emocionálně reaktivní typ* – Jedná se o člověka s nižším dosaženým vzděláním, u kterého můžeme spatřovat zvýšenou impulzivitu a sníženou míru volní vlastností. Takovýto člověk je celkově negativisticky laděný, konfliktní, nedočkavý a háklivý na kritiku od ostatních osob. Nezvládá ovládat emoce a

kontrolovat své jednání. Lehce se nechá vyprovokovat vnějším podnětem, který považuje za útok na vlastní osobu nebo křivdu. Agresivní chování nemusí být zaměřeno pouze na osobu partnerky, ale i kteroukoli jinou osobu. Chybí mu potřebné zábrany při projevu násilí a zcela ztrácí kontrolu nad svými reakcemi. Pro partnerský život je nevhodný, poněvadž vyžaduje absolutní podřízenost partnerky, aby s ní mohl manipulovat (9).

2. *Instrumentální typ („dvou tváří“)* – Zpravidla se jedná o typický klasický typ pachatele domácího násilí. Jde většinou o muže s vyšším vzděláním, který je podezřívavý, žárlivý, jedná logicky, chladně racionálně a vůči své partnerce vystupuje chladnokrevně a bez soucitu. Násilí uplatňuje pouze na své partnerce, se svým okolím vychází bez problémů. Na jednu stranu je laskavý, přívětivý a ohleduplný, na druhou stranu dokáže tuto polohu okamžitě změnit v hrubé, neočekávatelné násilí. Násilí pro něj znamená upevnění moci a uspokojení svých potřeb (9).

1.2 Mýty, předsudky a stereotypy

Mezi lidmi se velmi často objevují rozdílné názory na problematiku domácího násilí. Patří také mezi hlavní argumenty produkované z pozice tzv. zdravého selského rozumu. Tyto názory nejsou obecně ani univerzálně platné, a proto bývají označovány jako mýty (6).

V každé společnosti je možno shledat pověry týkající se domácího násilí, které jsou obrovskou zábranou v poznání a uznání tohoto jevu jako důležitého společenského problému, a to z důvodu, že omlouvají a racionalizují násilné chování pachatele a tím odvracejí pozornost od skutečného problému. V duchu hesla „Škoda každé rány, která padne vedle“ panuje rozsáhlá představa o tom, že násilí k soužití partnerů dokonce patří. Z tohoto důvodu se musela každá nová iniciativa vybízející k boji proti domácímu násilí zavádět se zvýšenou citlivostí veřejnosti vůči tomuto jevu. Formální postoj společnosti k domácímu násilí prošel dlouhým a komplikovaným vývojem (27).

I přesto, že je problematika domácího násilí v dnešní době mediálně často probíraným tématem, v české společnosti stále přetrvávají velmi rozporuplné názory

týkající se násilí jako takového. V mnoha souvislostech je násilí chápáno jako přešestpek nebo trestný čin. Co se násilí vůči ženám týče, vyskytují se úplně jiná měřítka. Na jednu stranu se uzákoňují paragrafy, které násilí výslovně zakazují a přísně je trestají, na druhou stranu zde přežívají zvyky, předsudky a názory z dávné minulosti, které násilí, páchané na ženách bagatelizují. Mýty a podobná kliše panující v této problematice by se neměla nikdy a za žádných okolností podceňovat. Jsou závažné, ohrožující a významné do té míry, jak se nám na první pohled nemusí zdát. Ovlivňují totiž a zkreslují vnímání fenoménu domácího násilí, postoj společnosti k němu a celkové postavení osoby ohrožené domácím násilím i násilné osoby (6).

Zde uvádím některé z mýlek, které se v naší společnosti bohužel vyskytují:

- *„K partnerskému násilí dochází jen v nižších společenských vrstvách.“* Partnerské násilí se vyskytuje ve všech společenských skupinách nezávisle na vzdělání, věku, náboženském vyznání, příslušnosti k etnické skupině či rase, sexuální orientaci, bydlišti či ekonomické situaci pachatele a oběti. Někteří agresoři zastávají významné společenské postavení a právě tyto násilné osoby velice dobře maskují a utajují své násilné činy, tím vznikl dojem většího výskytu partnerského násilí v nižších společenských vrstvách (25). Vynalézavější jsou i ve způsobech psychického teroru (2).
- *„Domácí násilí není běžně se vyskytující jev, týká se jen několika málo rodin.“* S násilím v partnerském vztahu se setká každý šestý občan České republiky. Podle reprezentativního výzkumu provedeného v roce 2003 v České republice Sociologickým ústavem AV ČR a Filozofické fakulty Univerzity Karlovy zažije během svého života některou z forem domácího násilí 38 % žen (33). V 84 % případech domácího násilí žijí v domácnosti spolu s partnery děti. V 69 % z těchto domácností se násilí odehrává v jejich přítomnosti. Oběťmi domácího násilí jsou většinou (v 92-98%) ženy (8).
- *„Partnerské násilí je soukromou záležitostí, do které by se neměl nikdo plést.“* Z právního hlediska má domácí násilí a násilí způsobené na veřejném místě stejnou hodnotu, je stejně trestně postižitelné. Je dokázáno, že pro ukončení partnerského vztahu, ve kterém se vyskytuje násilí, je nutný zásah zvenčí a pro

své důsledky i spolupráce s celou řadou institucí (25). Tím, že vnímáme domácí násilí jako soukromou záležitost a nezakročíme v případě, že se v našem okolí vyskytla týraná žena, se snažíme utéci před odpovědností. Myslíme sami na sebe, bojíme se, aby se vše neobrátilo proti nám, a tím podporujeme pachatelův pocit neohroženosti. Oběť násilí se cítí v tuto chvíli sama, nepodporována a nepochopena (6).

- „*Příčinou násilí je alkohol.*“ Existuje mnoho rodin, kde dochází k násilnému jednání a násilný partner nepije. Alkohol nefunguje jako primární spouštěč násilí, ale může podpořit vznik a intenzitu incidentů mezi partnery. Po požití alkoholu se ztrácejí zábrany a klesá schopnost sebekontroly, to ale není důvodem k agresivnímu chování. Stav opilosti využívá mnoho násilníků jako omluvu pro své násilné činy (8).
- „*Ženy muže k použití násilí vyprovokovávají.*“ Ať se žena chová jakýmkoli způsobem, neospravedlňuje to muže k použití fyzického násilí vůči své partnerce. Agresoři často uvádějí, že byli k násilí ženou vyprovokováni. Pokud bychom s tímto tvrzením souhlasili, postavili bychom ženy do pozice spoluviníků a legitimizovali bychom násilníkové chování. Násilí je trestným činem (33).
- „*To není násilí, jenom se mezi sebou hádají.*“ Mezi běžnou hádkou a domácím násilím je velký rozdíl. Během hádky mají oba partneři stejné výchozí pozice a možnosti. Každá strana se snaží prosadit své východisko či zájem, a to na základě verbální argumentace. Pokud mezi soupeři vznikne nerovnoměrné rozdělení sil (muž začne ženu zastrašovat, fyzicky ohrožovat či ji ekonomicky omezuje), nejedná se již o hádku, ale o prosazování moci (2).
- „*Ženě se násilí líbí, potřebuje ho, a proto neodchází.*“ Pro většinu lidí je naprosto nepochopitelné, že žena neustále zůstává v násilném vztahu. Žena při rozhodování o rozchodu či odchodu z domácnosti prožívá strach nejen o sebe, ale i o děti, pociťuje psychické a fyzické oslabení. Má obavu z ostudy, společenského vyloučení, bídy, ztráty přátel a blízkých osob, domnívá se, že selhala (45).

Důvodů, proč oběť zůstává ve vztahu, je mnoho. Zde jsou některé z nich uvedeny:

- oběť touží dětem zachovat úplnou rodinu
- náboženské vyznání, kulturní či tradiční vlivy, kvůli kterým si žena myslí, že je povinna udržet rodinu za každou cenu
- oběť má k partnerovi stále citový vztah, omlouvá ho a přeje si věřit v jeho změnu
- oběť je finančně a sociálně závislá na agresorovi, nemá kam odejít
- sociální a právní systém reaguje necitlivě, neefektivně
- sociální izolace, nedostatek podpory z okolí
- strach a bezmoc – strach z fyzického útoku či zabití (agresor ženě často vyhrožuje, že pokud odejde nebo o situaci někomu řekne, tak ji zabije)
- násilí odchodem ze společné domácnosti nemusí skončit, v období ukončení vztahu či rozvodu naopak často rapidně vzrůstá. Studie dokazují, že týraným ženám, které opouštějí svého partnera, hrozí vyšší riziko, že budou zabity než těm, které ve vztahu zůstávají. Tato pravděpodobnost je až o 75 % vyšší (34).

V předchozím textu jsem se také zmiňovala o vytvoření určitého pouta, emocionální závislosti mezi obětí a agresorem, které brání oběti v odchodu a ukončení vztahu. Toto tvrzení vychází ze specifiky dynamiky partnerského násilí.

„Obětí domácího násilí se stávají jen slabé, bojácné ženy s nízkým sebevědomím.“ Mýty o typické oběti se v průběhu let spíše upevňují. Důkazem je tvrzení z roku 2006, že více než dvě třetiny populace starší 15 let soudí, že oběťmi domácího násilí se zpravidla stávají slabé a bojácné ženy, což je o 7 % více než v roce 2001. Dotazované osoby souhlasily s názorem že „obětí domácího násilí se obvykle stávají „puťky“ nebo „bačkory“, které si nechají vše líbit“ (35). Ze zkušeností pracovníků intervenčních center ale vyplývá, že oběťmi domácího násilí se stávají ženy napříč celým sociálním spektrem.

„Příčinou násilí je stres.“ Frustrace a stresové situace, které mohou být způsobeny např. úmrtím v rodině či ztrátou zaměstnání, nelze v žádném případě považovat za omluvu nevhodného a agresivního chování. Muži by si neměli vybíjet svůj

vzteky, agrese, přepracovanost či neúspěch na těch nejslabších, kteří nejsou schopni se bránit, tedy na své manželce a dětech (6).

„*Domácí násilí jsou jen drobné neshody mezi partnery.*“ Mezi základní charakteristiku partnerského násilí patří dlouhodobé trvání a opakování násilných konfliktů. Ty se během cyklu násilí střídají s fázemi relativního poklidu. Kromě psychické tyranie (jako např. uvěznění v bytě, kontroly, příkazů, odpírání potravy či zabraňování spánku) a fyzického násilí (bití, škrcení a pálení) domácí násilí zahrnuje i případy, které končí vážným zraněním s doživotními následky či smrtí (25).

„*Ženy si násilí vymýšlejí, aby získaly určité výhody.*“ Zveřejněním informací o výskytu násilí v rodině se žena vystavuje odsouzení od okolí. Ze zkušeností sociálních pracovníků pomáhající obětem domácího násilí vyplývá, že samy ženy mají tendence bagatelizovat násilí, kterému byly vystaveny (2).

„*Ženy si samy vybírají muže týratele.*“ Tímto prohlášením tvrdíme, že za všechno si žena může sama. Nikdo si nepřeje být týrán, zneužíván, popřípadě zavražděn. Na začátku vztahu se partner snaží ženu ovládnout bez použití fyzického násilí. Je pozorný, vnímavý a starostlivý. Uplatňování fyzického či psychického násilí vůči ženě přichází až později (6). Ženy si násilníkovou touhu po ovládnutí jejich života vysvětlují jako projev zamilovanosti a postupem času nejsou schopny náhledu nad situací. Neuvědomují si, kde je hranice zneužívání moci ve vztahu (2).

1.3 Žena jako oběť domácího násilí

Prožívané násilí ovlivňuje oběť ve velkém množství oblastí jejího života (25). Prožitek oběti domácího násilí se odlišuje od prožitku oběti, která byla napadena cizím člověkem. Náhodně spáchané násilné činy vyvolávají u napadené osoby pocit, že svět je nepředvídatelným místem, kde se může cokoli a kdykoli stát. Narozdíl od toho útok citově blízké osoby vyvolává u oběti pocity nízkého sebevědomí, deprese a pocit vlastní viny (45).

Charakteristické následky prožívání domácího násilí lze obecně shrnout pod pojem *syndrom týrané ženy*. Ten bývá definován jako soubor specifických důsledků a projevů dlouhodobého domácího násilí, které způsobují sníženou schopnost ženy účinně

reagovat na páchané násilí. Mezi základní charakteristiky syndromu týrané ženy lze zařadit projevy naučené bezmocnosti, sebezničující reakce, příznaky posttraumatické stresové poruchy a také stockholmský syndrom (2).

1. Naučená bezmocnost

Jedná se o Seligmanův termín, který označuje ztrátu kontroly nad vlastním životem, k níž došlo v důsledku opakované zkušenosti s převládajícím vlivem nějaké jiné osoby, v tomto případě vlivem násilné osoby, popřípadě dalších okolností, v nichž se člověk ocitl. Naučená bezmocnost bývá spojována s pocity úzkostí, depresí a se sníženým sebehodnocením (28).

Její jádro představuje tvrzení: pokud se jedinec naučí, že nemá absolutně žádnou kontrolu nad nepříjemnými událostmi a že každý jeho pokus změnit tyto události končí prohrou, propadne letargii a pasivitě, která může v některých extrémních případech vést až k jeho smrti. Ukazuje se přitom, že více než skutečná schopnost kontroly rozhoduje přesvědčení o vlastní možnosti neboli iluze kontroly (22).

2. Sebezničující reakce

Představují rozporné účinky viktimizace blízkým člověkem. Vyskytují se především u dlouhotrvajícího týrání a obsahují především následující jevy: popírání viny útočnicka, minimalizaci následků (týraná žena bagatelizuje svá zranění, zlehčuje intenzitu i nebezpečnost útoků) a popírání viktimizace (týraná žena popírá své zneužívání, pro svá zranění udává nepravé důvody). Někteří autoři se domnívají, že rozhodující pro paradoxní účinky domácího násilí není ani tak periodická agrese jako spíš nevypočitatelné střídání dvou modalit chování násilné osoby. Oběť je ničena střídáním neutrálních a vlídnějších forem vztahu s hrubou fyzickou agresí doprovázenou zjevným nepřátelstvím. Čím jsou vyostřenější a vyprofilovanější obě tyto krajnosti, tím spíše vzniká paradoxní vazba oběti na násilného partnera (11).

3. Posttraumatická stresová porucha

Jde o termín, který používá Praško (30) pro úzkostnou poruchu, „*kteřá se typicky rozvíjí po emočně těžké, stresující události, jež svou závažností přesahuje obvyklou*

lidskou zkušenost a bývá traumatickou pro většinu lidí.“

Posttraumatická stresová porucha se může projevovat roky i měsíce po události, která ji způsobila. Proto bývá často nazývána také jako opožděná neboli protrahovaná reakce. Projevuje se početnými změnami na fyzické, emoční i sociální rovině a ne vždy bývá samotným klientem spojována s traumatickou událostí, což u něho navozuje pocity zmatenosti a nepochopitelnosti. Součástí posttraumatické stresové poruchy bývá často tzv. somatizace, kdy se nevyjádřené a neprožité emoce projevují jako bolesti či tělesné potíže (44).

Projevy posttraumatické stresové poruchy:

- A. Tendence znovuprožívání traumatu např. v děsivých snech, opakujících se myšlenkách a výjevech souvisejících s událostí, náhlé pocity jako by se událost znovu stala (flashback), intenzivní úzkost při setkání s jevy připomínající onu událost (44).
- B. Tendence vyhýbání se myšlenkám a pocitům spojených s traumatem např. přítomnost amnézie, neschopnost vybavit si důležité momenty z traumatizující události, vyhýbání se určitým místům a aktivitám vyvolávající vzpomínky, citová zploštělost, otupělost, neschopnost prožívat pozitivní emoce (44).
- C. Přetrvávající projevy zvýšené dráždivosti např. obtíže s usínáním, psychomotorický neklid, nesoustředěnost, přehnané úlekové reakce, fyziologická reaktivita na podněty připomínající trauma, podráždění a hněv i na malý podnět, hypervigilita (44).

Neléčení posttraumatické stresové poruchy může postupem času vést ke změně osobnosti člověka. Může se vyskytnout jak v dětství, tak v dospělosti a k jejímu vzniku nemusí směřovat pouze fyzické násilí, ale i vyhrožování, izolace od společnosti, emoční týrání aj. Posttraumatickou poruchou mohou trpět i nepřímé oběti domácího násilí (45).

4. Stockholmský syndrom

Stockholmský syndrom je pojmenovaný podle události, která se stala v roce 1973, kdy byli při bankovní loupeži ve Stockholmu zajati čtyři zaměstnanci banky jako

rukojmí. Lidé byli drženi po dobu 130 hodin, během kterých docházelo k vyjednávání. Během této doby se mezi zajatci a únosci vytvořil specifický vztah. Oběti projevovali nevoli vůči policistům a únosce na veřejnosti obhajovali, dokonce odmítli při soudním řízení svědčit proti nim (5).

Stockholmský syndrom vyjadřuje pozitivní emocionální vazbu oběti k agresorovi, kdy se oběť identifikuje s násilným chováním. Solidarizující chování ženy vůči pachateli může vzniknout jako následek letitého domácího násilí vedoucí až k zapírání uskutečněných trestných činů. Tato solidarita může patřit ke strategiím přežití těchto žen. Stockholmský syndrom vzniká, jsou-li splněny podmínky ohrožení života oběti, oběť nemůže uniknout, anebo je přesvědčena o tom, že nemůže utéci, oběť je izolována od ostatních lidí a pachatel se zachová vůči oběti vstřícně (32).

1.4 Pomoc obětem domácího násilí

Ženy, které se staly oběťmi domácího násilí, se mohou s prosbou o pomoc při řešení své tíživé sociální situace obracet na různé státní i nestátní zařízení. K ochraně zdraví a majetku je jim připravena profesionálně pomoci Policie ČR. Městský úřad by měl týrané ženě poskytnout potřebné peněžní zabezpečení prostřednictvím dávek státní sociální podpory a jednorázových dávek státní sociální péče a v azylovém domě najde oběť násilí bezpečné zázemí. Mezi organizace, které obhajují emancipační proces bitých žen a jejich dětí, můžeme zařadit i pedagogicko psychologické poradny, manželské poradny, krizová centra atd. (2).

Odborníci a specialisté pracující v zařízeních, která poskytují pomoc ženám ohroženým domácím násilím se snaží týraným ženám pomoci vyrovnat se co nejlépe a nejrychleji s traumatickým zážitkem. Ženám je sděleno, jakým způsobem a v jaké podobě se podává trestní oznámení. Předběžně je jim i vysvětlen pravděpodobný průběh celého procesu. Nejdůležitější součástí práce těchto organizací je ženu podpořit v tíživé situaci, stabilizovat její psychický stav. Pokud žena zvažuje odchod od agresivního partnera a je jí znemožňován kontakt s okolím, měla by se pokusit požádat o pomoc a spolupráci při sestavování bezpečnostního plánu alespoň telefonicky. Odborní pracovníci jsou vždy ke svým klientům vstřícní, zainteresováni do jejich problému a

poskytují pomoc s ohledem na osobní potřeby klienta. Snaží se o to, aby si žena sama uvědomila, co je pro ni nejlepší a na základě toho si pak rozmyslela své další kroky (6).

1.4.1 Právní aspekty pomoci obětem domácího násilí

Významným a základním právním ustanovením je bezesporu ústavní zákon č. 2/1993 Sb. Listina základních práv a svobod, která je součástí ústavního pořádku České republiky. Listina základních práv a svobod (dále jen „LZPS“) (40) je deklarací, která ustanovuje, že *„lidé jsou svobodní a rovní v důstojnosti i v právech. Základní práva a svobody jsou nezadatelné, nezcizitelné, nepromlčitelné a nezrušitelné (čl. 1 LZPS). Nedotknutelnost osoby a jejího soukromí je zaručena. Omezena může být jen v případech stanovených zákonem. Nikdo nesmí být mučen ani podroben krutému, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestu (čl. 7 LZPS). Osobní svoboda je zaručena (čl. 8 LZPS). Obydlí je nedotknutelné. Není dovoleno do něj vstoupit bez souhlasu toho, kdo v něm bydlí (čl. 12 LZPS).“*

Nedotknutelnost obydlí nacházející se ve 12. článku LZPS lze nedodržet pouze za určitých podmínek a okolností, které upravuje zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky (23), ve kterém stojí, že policista je oprávněn *„otevřít byt nebo jiný uzavřený prostor. Je-li důvodná obava, že je ohrožen život nebo zdraví osoby anebo hrozí-li větší škoda na majetku, je policista oprávněn otevřít byt nebo jiný uzavřený prostor (dále jen "byt"), vstoupit do něho a provést v souladu s tímto zákonem potřebné služební zákroky, služební úkony nebo jiná opatření k odvrácení bezprostředního nebezpečí“*. Zákon o Policii byl dne 1.1.2009 novelizován a přináší novou právní úpravu institutu vykázání, která dává policistům oprávnění vykázat násilnou osobu na 10 dní ze společného obydlí. Během této doby se osobám ohroženým domácím násilím věnují pracovníci intervenčních center, kteří jim poskytují krizovou a právní pomoc (41).

Současná ochrana před domácím násilím je postavena na třech vzájemně provázaných pilířích, kterými jsou Policie ČR, intervenční centra a soudy rozhodující ve věcech civilních. Každý z pilířů má v rámci tohoto systému důležitou roli. Dané subjekty vychází z principů interdisciplinarit, přičemž spolupracují i s institucemi působícími v oblasti ochrany před domácím násilím, jedná se o orgány sociálně právní

ochrany dětí, azylové domy, obecní policie, zdravotnická zařízení apod. Model ochrany je rozdělen na dvě části, které mohou na sebe navzájem navazovat, ale mohou být uskutečňovány také samostatně. Ve správním řízení se uplatňuje rozhodovací oprávnění Policie ČR a specializovaná pomoc ze strany intervenčních center. V soudním řízení může soud rozhodnout o vydání předběžného opatření v podobě vykázání/zákazu vstupu nebo zákazu kontaktování ohrožené osoby potom, co již bylo ve věci rozhodnuto policií nebo zcela samostatně. Policejní orgány mohou na základě vykázání zabezpečit teritoriální ochranu ohrožené osoby jenom na konkrétním místě, tj. ve společném obydlí, na které se vykázání/zákaz vstupu vztahuje, zatímco na základě soudního rozhodnutí ve formě předběžného opatření lze zajistit ochranu ohrožené osoby nejen z hlediska teritoriálního, ale také personálního, tj. i mimo vymezený prostor na základě zákazu navazování kontaktů s ohroženou osobou (19).

V rámci domácího násilí může docházet k takovému jednání, které naplňuje skutkovou podstatu trestného činu. Nejčastějšími trestními činy v domácnosti jsou vzbuzení důvodné obavy, týrání svěřené osoby, týrání blízké osoby žijící ve společném bytě nebo domě, vražda, ublížení na zdraví, omezování osobní svobody, vydírání, útlak, porušování domovní svobody, znásilnění, neoprávněný zásah do práva k domu, bytu nebo nebytového prostoru (45). Jestliže došlo během domácího násilí k naplnění skutkové podstaty některého z trestných činů, může dotyčná žena podat kdykoliv trestní oznámení podle § 158 trestního řádu na Policii ČR, státní zastupitelství nebo i na kriminální policii ČR. Trestní oznámení se může podat v písemné či ústní formě (6). Pokud je domácímu násilí přítomno dítě, vztahuje se k jeho ochraně zákon o sociálně-právní ochraně dětí č. 359/1999 Sb. § 6 odst. 1 písm. g), který vymezuje okruh dětí vyžadujících sociálně-právní ochranu.

Nejnovější událostí v českém trestním právu bylo přijetí nových opatření vydaných v trestním zákoníku, který je mnohem rozsáhlejší a přesnější než byl ten předchozí. Nový zákoník zákon č. 40/2009 Sb. vstoupil v platnost 1. ledna 2010 a vedle přísnějších postihů pro závažné trestné činy zavádí nové trestné činy jako např. stalking čili nebezpečné pronásledování, které lze najít v § 354 trestního zákoníku.

1.4.2 Intervenční centra

Zákon č. 135/2006 Sb. ukotvil povinnost zřizovat v České republice od 1. ledna 2007 na úrovni krajů intervenční centra, která mají zásadní roli při řešení domácího násilí (7). Intervenční centra jsou pracoviště poskytující krizovou intervenci, ale i základní pomoc v oblasti sociálně právní, psychologické a organizační osobám ohroženým domácím násilím (37). V současné době je v České republice zřízeno 16 intervenčních center, na každý kraj připadá jedno intervenční centrum, pouze v Moravskoslezském a Karlovarském kraji jsou založena dvě intervenční centra (29).

Intervenční centra úzce spolupracují s obecní policií a Policií ČR, která má právo rozhodnout o vykázaní osoby ze společného obydlí na deset dnů. Jedná se o preventivní opatření, které má chránit ohroženou osobu před dalším napadením. Pokud dojde k vykázaní násilné osoby, musí policisté předat kopii úředního záznamu do 24 hodin od vstupu policisty příslušnému intervenčnímu centru a soudu, který je příslušný rozhodnout o návrhu na vydání předběžného opatření. Pokud došlo k vykázaní v domácnosti, kde žije nezletilé dítě, posílá se kopie úředního záznamu také orgánu sociálně-právní ochrany dětí. Zaměstnanci centra kontaktují oběti dle zákona nejpozději do 48 hodin od doručení záznamu o vykázaní do intervenčního centra a nabízejí jí své služby. Ohrožená osoba se po uvážení sama rozhodne, jestli této nabídky využije nebo ne. Oběť může intervenční centrum kontaktovat také sama a nemusí čekat na to, až bude pachatel vykázan ze společného obydlí.

Personálně je působení intervenčních center zabezpečeno minimálně čtyřmi proškolenými pracovníky, kteří mají pro tuto službu osvědčení signované náměstkem Ministra práce a sociálních věcí České republiky. Principy poskytování sociálních služeb vycházejí z etického kodexu pracovníku intervenčních center (4).

Intervenční centra poskytují tyto služby:

- osobní a telefonické konzultace
- krizová intervence
- sociální a právní poradenství
- podpůrná psychoterapie

- sestavení bezpečnostního plánu
- zprostředkování dalších služeb
- pomoc se zpracováním písemných žádostí
- zprostředkování kontaktů s rodinou
- koordinační role mezi institucemi pomáhajícím osobám ohrožených domácím násilím (17)

Součástí poskytovaných služeb je také zabezpečení vzájemné kooperace a informovanosti mezi intervenčními centry, poskytovateli ostatních sociálních služeb, orgány sociálně-právní ochrany dětí, obcemi a ostatními orgány veřejné správy.

1.4.3 Intervenční centrum pro osoby ohrožené domácím násilím při Diecézní charitě České Budějovice

Intervenční centrum pro osoby ohrožené domácím násilím při Diecézní charitě České Budějovice se připravovalo na provoz již v roce 2006 během měsíce listopadu a prosince. Od 1.1. 2007 oficiálně vzniklo v souvislosti se zákonnou úpravou umožňující Policii ČR vykázat v případě domácího násilí násilnou osobu ze společného obydlí. Zřizovatelem a poskytovatelem intervenčního centra je Diecézní charita České Budějovice, a to z důvodu předchozích dlouholetých zkušeností s problematikou domácího násilí, které vycházejí z provozování Poradny Eva pro ženy a dívky v nouzi (informace od pracovníků Intervenčního centra pro osoby ohrožené domácím násilím při Diecézní charitě České Budějovice).

Intervenční centrum působí v rámci celého Jihočeského kraje a usiluje o řešení krizové situace uživatele vzniklé na základě domácího násilí a o navrácení uživatele do běžného života. Jedná se o specializované sociální zařízení, jehož činnost je zaměřena na přechodnou odbornou pomoc, nehmotnou podporu (bezpečný prostor pro vyslechnutí, rada, podpora, provázení, sdílení), ale ve výjimečných případech i hmotnou pomoc osobám ohroženým domácím násilím zejména v souvislosti s policejním vykázáním násilné osoby ze společného obydlí. Ze zákona realizuje základní sociální poradenství, sociálně terapeutické činnosti, pomoc při uplatňování práv a oprávněných

zájmů a při obstarávání osobních záležitostí. Nadstandardně poskytuje individuální a skupinovou psychoterapii. Služby, které intervenční centrum poskytuje, jsou formou ambulantní nebo terénní a jsou určeny osobám starším 18 let (výjimečně od 16 let), které potřebují radu či pomoc v oblasti domácího násilí (15).

Intervenční centrum je financováno ze státního rozpočtu České republiky (MPSV ČR), Statutárním městem České Budějovice a z vlastních zdrojů (sbírky, dary). Od 1.4.2009 je spolufinancováno Evropským sociálním fondem (16).

Intervenční centrum v Českých Budějovicích evidovalo za rok 2008 celkem 37 vykázaní. Ve všech případech byli vykázaní muži. V 36 případech byla ohroženou osobou žena a v 1 případě muž. Vykázaná násilná osoba byla podle vztahu s ohroženou osobou ve 20 případech manžel/manželka, v 10 případech druh/družka, v 6 případech zletilé dítě/rodič a v jednom případě rozvedení manželé (15).

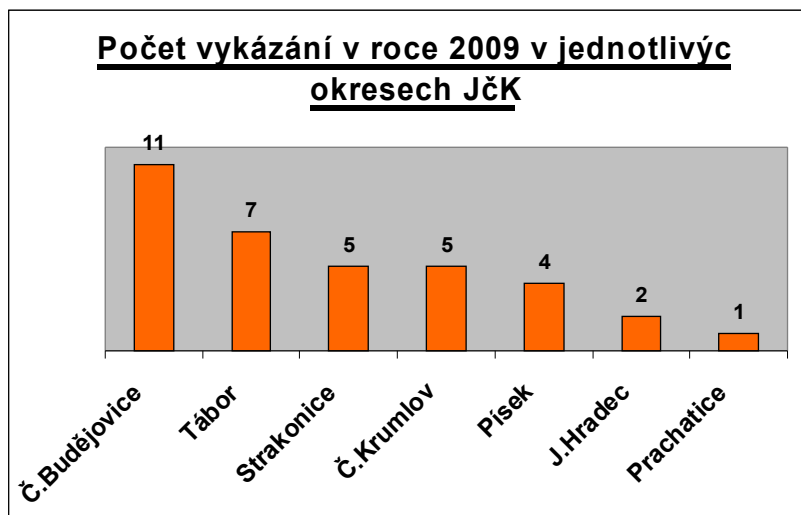
Obrázek č. 3 Počet vykázaní v Jihočeském kraji v roce 2008

Zdroj: Výroční zpráva 2008: Diecézní charita České Budějovice (15)

Za rok 2009 evidovalo intervenční centrum celkem 35 uživatelů služby na základě předchozího vykázaní násilné osoby. Ve všech případech se jednalo o vykázaní mužů. V 34 případech byly ohroženými osobami ženy, v 1 případě byl ohroženou osobou muž. Nejčastěji se jednalo o násilí, kdy manžel napadal manželku (v 16 případech), druh družku (ve 12 případech), ve zbylých případech šlo o vztah zletilé dítě a rodič a o rozvedené manžele žijící ve společné domácnosti (16).

Obrázek č. 4 Počet vykázaní v Jihočeském kraji v roce 2009

Zdroj: Výroční zpráva 2009: Diecézní charita České Budějovice (16)

2. Cíl práce a hypotézy

2.1 Cíl práce

Cíl: Cílem výzkumné části mé bakalářské práce je zjistit, jaké povědomí má laická a odborná veřejnost o ženách jako obětech domácího násilí v Jihočeském kraji.

Protože žiji v Jihočeském kraji, směřovala jsem výzkum právě na tuto lokalitu. Zajímala jsem se především o to, zda jsou lidé žijící v Jihočeském kraji ovlivněni určitými předsudky a stereotypy a zda jsou dostatečně o problematice domácího násilí informováni.

Ráda bych také zjistila, zda existuje a popřípadě jaký je rozdíl v informovanosti o fenoménu domácího násilí a v ovlivnění mýty a předsudky mezi laickou a odbornou veřejností. Ve své výzkumné práci budu porovnávat odpovědi laické a odborné veřejnosti na otázky obsažené v dotazníku.

2.2 Hypotézy

Pro svůj výzkum jsem si zvolila čtyři hypotézy, které budu následně ověřovat:

Hypotéza č. 1: Laická veřejnost nemá dostatek informací o problematice domácího násilí.

Hypotéza č. 2: Odborná veřejnost je dostatečně informována o problematice domácího násilí.

Hypotéza č. 3: Laická veřejnost nahlíží na týrané ženy s předsudky a stereotypy.

Hypotéza č. 4: Odborná veřejnost nahlíží na týrané ženy s předsudky a stereotypy.

3. Metodika

Ve své výzkumné práci jsem se rozhodla porovnat laickou a odbornou veřejnost v informovanosti (čili v úrovni vědomostí) o domácím násilí. Dále zjišťuji, zda obě skupiny nahlíží na týrané ženy jako oběti domácího násilí s předsudky a stereotypy. Z důvodu velkého množství respondentů jsem zvolila empirickou metodu zkoumání - kvantitativní výzkum, při němž dochází k zobecnění získaných informací a jehož cílem je podle Dismana (18) testování stanovených hypotéz o sociálních skupinách. Pro získání potřebných dat jsem použila metodu dotazníku (viz Příloha č. 5) neboli standardizovaný soubor otázek s anonymním průběhem.

V rámci dotazníkového šetření jsem kontaktovala osoby, které byly z laické a z odborné veřejnosti. Mezi odbornou veřejnost jsem řadila osoby pracující v sociální oblasti a mezi laickou veřejnost osoby, které nejsou vzdělané v sociální oblasti. K výběru osob do výzkumného souboru jsem použila náhodný výběr respondentů, kteří ale museli splnit základní podmínku pro vyplnění dotazníku. Základní podmínkou bylo trvalé bydliště respondenta v Jihočeském kraji. Snažila jsem se vytvořit různorodý zkoumaný soubor a z tohoto důvodu jsem oslovovala osoby různého věku, pohlaví, vzdělání a místa bydliště. Pro laickou i odbornou veřejnost jsem zvolila shodný dotazník, a to z důvodu následného porovnávání jejich odpovědí.

V dotazníku je celkem 22 otázek, které jsou zcela záměrně kladeny tak, abych získala dostatek poznatků o povědomí laické a odborné veřejnosti o týraných ženách. Dotazník obsahuje otázky uzavřené a polouzavřené. V jednom případě jsem utvořila výrok, ke kterému respondenti mohli vyjádřit pozitivní nebo negativní stanovisko.

Výběrový soubor tvořil celkem 78 respondentů laické veřejnosti a 72 respondentů odborné veřejnosti. Celkem se vrátilo 60 vyplněných dotazníků od laické veřejnosti a 50 dotazníků od odborné veřejnosti.

Sběr dat prostřednictvím dotazníkového šetření probíhal během měsíce prosince 2009 a ledna 2010. Dotazníky jsem rozdávala respondentům osobně. Bezprostřední přímý kontakt s dotazovanou osobou měl za výhodu možnost vysvětlení případných dotazů a nejasností respondenta i pocit větší věrohodnosti dotazníku pro kontaktovanou

osobu. Ke zpracování výsledků došlo během měsíce března 2010.

Výsledné získané informace jsem sumarizovala, následně je zhodnotila a došla k závěrům, které jsem pro větší přehlednost zpracovala do grafů.

4. Výsledky

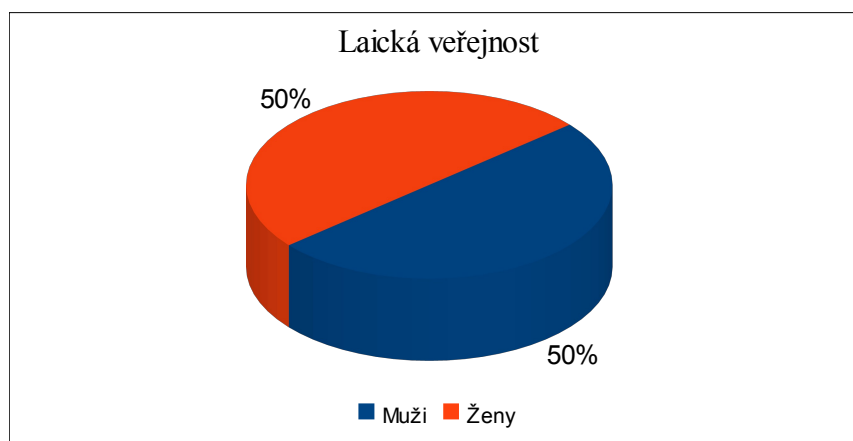
V této kapitole vyhodnocuji výsledky odpovědí z dotazníkového šetření. Výsledky jsou znázorněny pomocí grafů, které pocházejí z mého výzkumu.

4.1 Základní informace o zkoumaném souboru

První čtyři otázky jsou zaměřeny na získání základních informací týkající se zkoumaného souboru.

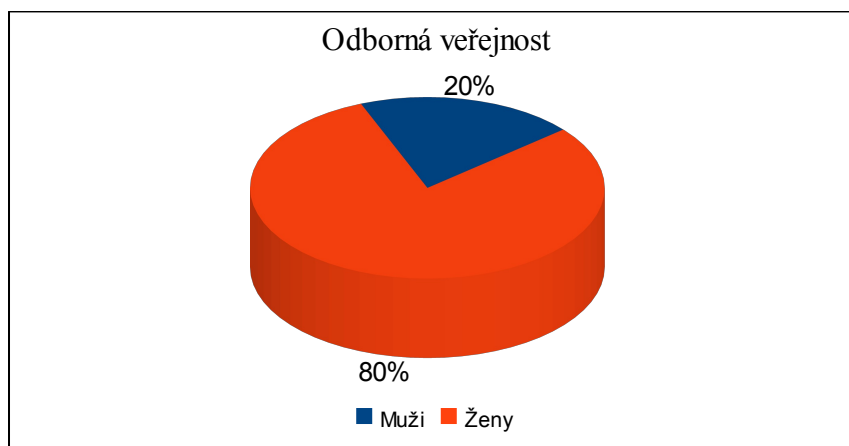
Otázka č. 1: Pohlaví

Graf č. 1

V oslovené laické veřejnosti výběrového souboru se vyskytovalo stejné zastoupení obou pohlaví, čili 50 % mužů (30 osob) a 50 % žen (30 osob).

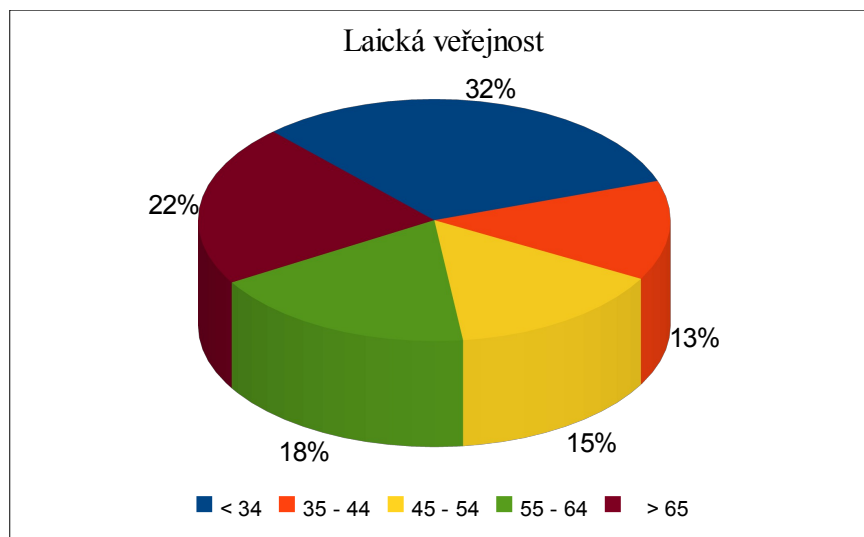
Graf č. 2

Podíl mužů v oslovené odborné veřejnosti byl 20 % (10 mužů), podíl žen 80 % (40 žen). Dané zastoupení žen v odborné veřejnosti je způsobeno větším výskytem žen pracujících v sociální oblasti.

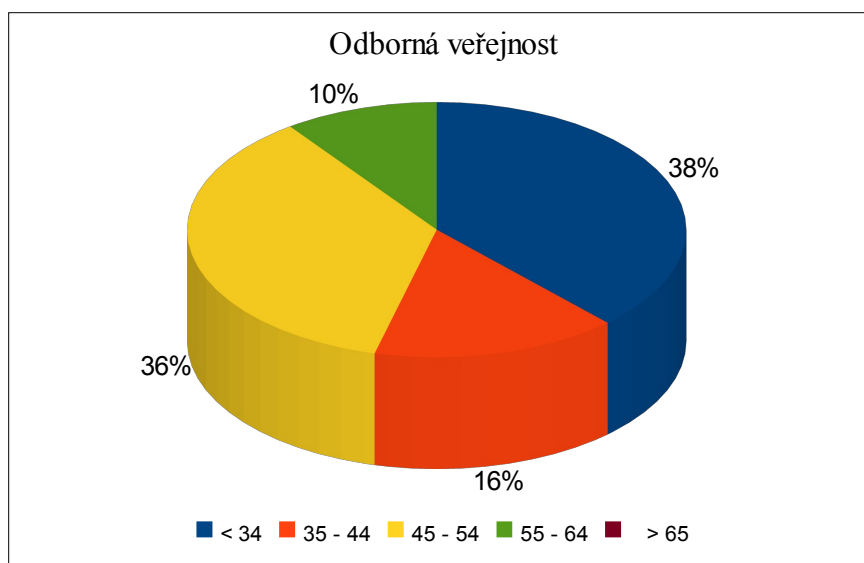
Otázka č. 2: Věk respondentů

Graf č. 3

32 % laické veřejnosti bylo ve věku 34 let a méně (19 osob), 22 % (13 osob) bylo ve věku nad 65 let. 18 % (11 osob) laické veřejnosti bylo ve věku 55-64 let, 15 % (9 osob) ve věku 45-54 let a 13 % laické veřejnosti (8 osob) ve věku 35-44 let.

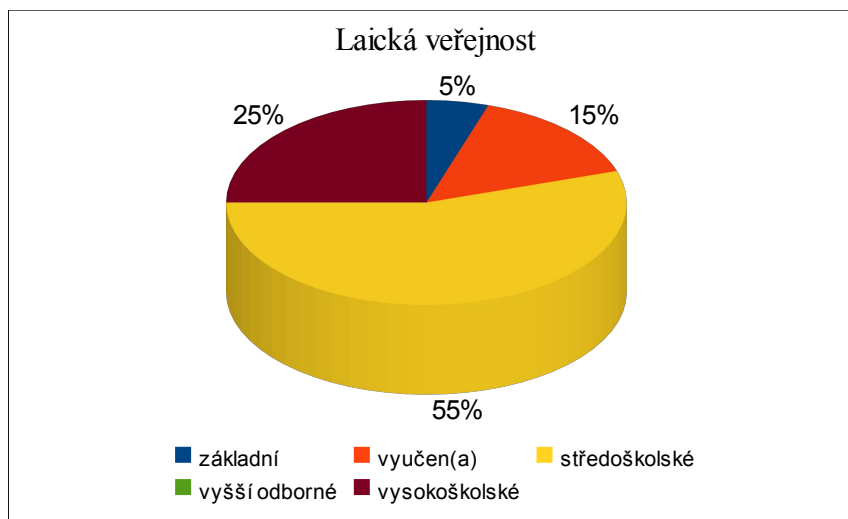
Graf č. 4

Odborná veřejnost byla ve výzkumu zastoupena 38 % (19 osob) ve věku 34 let a méně, 36 % (18 osob) ve věku 45-54 let, 16 % (8 osob) ve věku 35-44 let a 10 % (5 osob) ve věku 55-64 let. Nikdo z odborné veřejnosti nebyl starší 65 let.

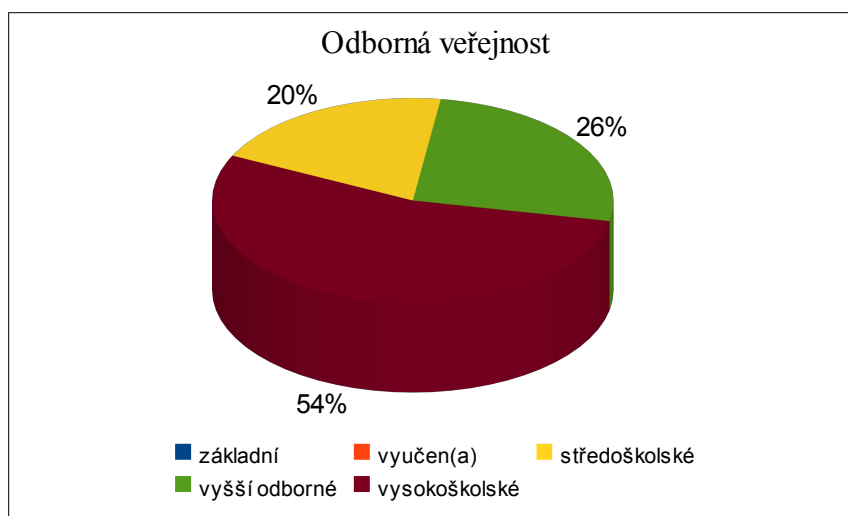
Otázka č. 3: Nejvyšší dosažené vzdělání

Graf č. 5

55 % (33 osob) respondentů laické veřejnosti dosáhlo středoškolského vzdělání. 25 % (15 osob) dotazovaných laiků dosáhlo vysokoškolského vzdělání. 15 % (9 osob) laické veřejnosti je vyučena. Základní vzdělání má 5% (3 osoby) dotázaných osob laické veřejnosti.

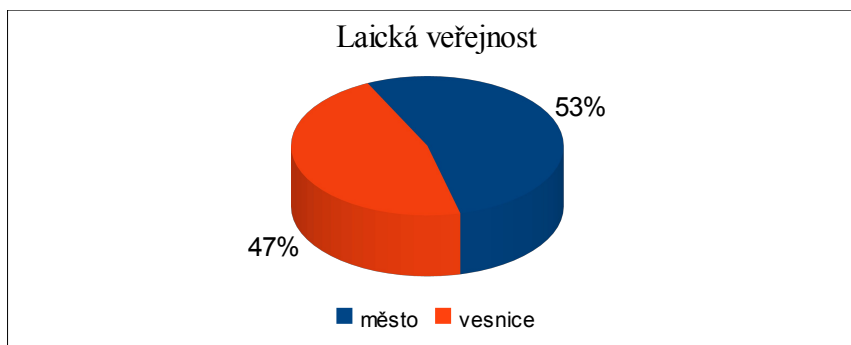
Graf č. 6

54 % (27 osob) odborné veřejnosti dosáhlo vysokoškolského vzdělání. 26 % (13 osob) respondentů odborné veřejnosti dosáhlo vyššího odborného vzdělání. 20 % (10 osob) respondentů má dokončeno středoškolské vzdělání. Žádná z dotazovaných osob odborné veřejnosti neukončila vzdělání v základní škole nebo odborném učilišti.

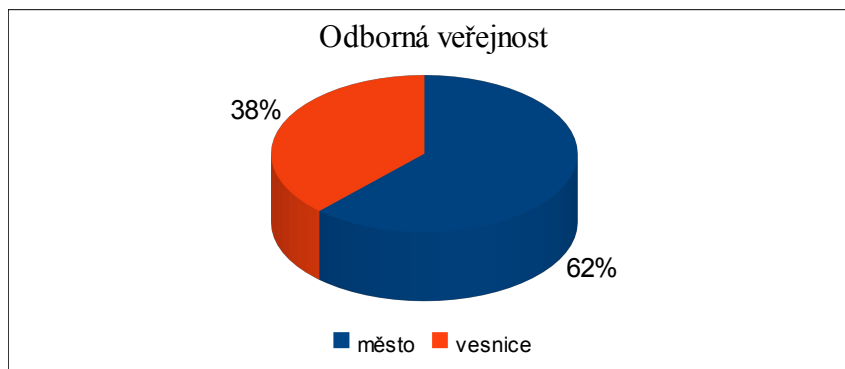
Otázka č. 4: Bydliště

Graf č. 7

53 % (32 osob) oslovených osob laické veřejnosti mělo trvalé bydliště ve městě. 47 % (28 osob) zástupců laické veřejnosti žilo ve vesnici.

Graf č. 8

62 % (31 osob) dotázaných osob odborné veřejnosti žije ve městě. 38 % (19 osob) odborné veřejnosti pocházelo z vesnice.

4.2 Interpretace výsledků týkající se informovanosti a ovlivněnosti mýty, předsudky a stereotypy

V této kapitole vyhodnocuji otázky, které jsou zaměřené na zjištění informovanosti a míry ovlivnění mýty, předsudky a stereotypy veřejné a laické veřejnosti.

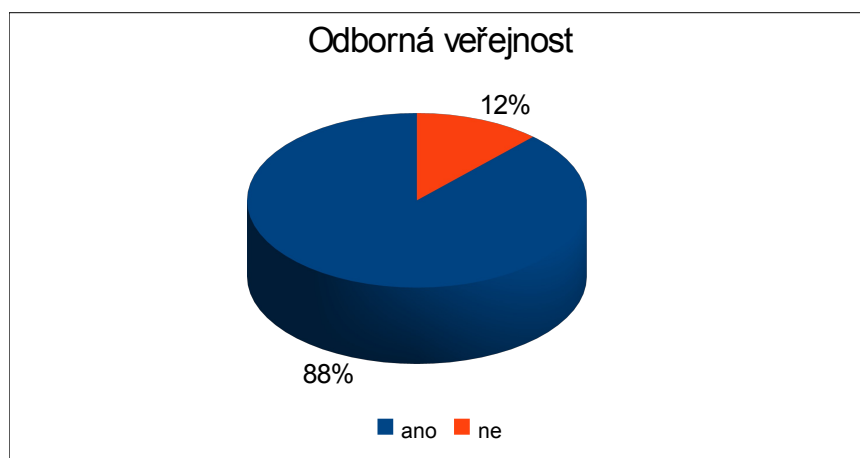
Otázka č. 5: Zvládl(a) byste definovat pojem „domácí násilí“?

Graf č. 9

59 % (41 osob) laické veřejnosti nezvládlo v mém výzkumu definovat pojem „domácí násilí“. 41 % (29 osob) dotazovaných laiků umí vymezit pojem „domácí násilí“ tzn. dotazované osoby vědí, co tento pojem znamená.

Graf č. 10

Většina osob z odborné veřejnosti čili 88 % (44 osob) definovala v dotazníku pojem „domácí násilí“. 12 % odborníků (6 osob) nevědělo, jak pojem „domácí násilí“ definovat.

Otázka č. 6: Považujete domácí násilí za trestný čin?

Graf č. 11

95 % (57 osob) oslovené laické veřejnosti je přesvědčeno o tom, že domácí násilí je trestný čin. 5 % (3 osoby) laiků nepovažuje domácí násilí za trestný čin.

Graf č. 12

98 % odborné veřejnosti (49 osob) považuje domácí násilí za trestný čin. 2 % odborníků (1 osoba) se domnívá, že domácí násilí není trestný čin.

Otázka č. 7: Víte, jaké jsou znaky domácího násilí?

Graf č. 13

67 % (40 osob) laické veřejnosti nezvládlo vyjmenovat žádné znaky domácího násilí. 33 % laiků (20 osob) vyjmenovalo v dotazníkovém šetření znaky domácího násilí nebo alespoň některé z nich.

Graf č. 14

78 % (39 osob) respondentů odborné veřejnosti vyjmenovalo znaky domácího násilí. 22 % (11 osob) dotázané odborné veřejnosti nevedlo v dotazníku žádné znaky domácího násilí.

Otázka č. 8: Uměl(a) byste vyjmenovat některé formy domácího násilí?

Graf č. 15

55 % (33 osob) laiků dokázalo v dotazníkovém šetření vyjmenovat nejméně dvě formy domácího násilí. Nejčastěji tito respondenti uváděli jako formy domácího násilí fyzické a psychické násilí. 45 % (27 osob) oslovené laické veřejnosti neuvedlo žádnou nebo pouze jednu formu domácího násilí. Pokud respondenti uvedli jenom jednu formu domácího násilí, považovala jsem to za nedostatečné prokázání znalosti a zařadila jsem je do skupiny osob, které neumějí vyjmenovat žádnou z forem domácího násilí. Stejně jsem postupovala i u odborné veřejnosti.

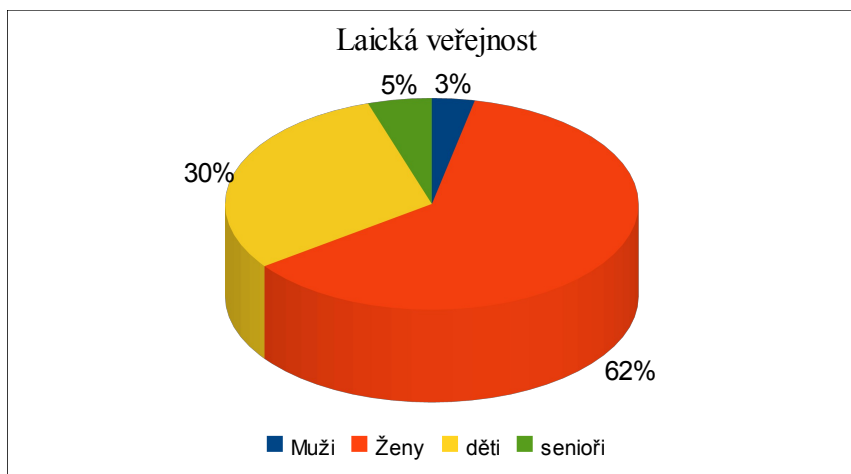
Graf č. 16

86 % (43 osob) odborné veřejnosti zvládlo vyjmenovat formy domácího násilí. 14 % (7 osob) odborníků nezvládlo vyjmenovat formy domácího násilí.

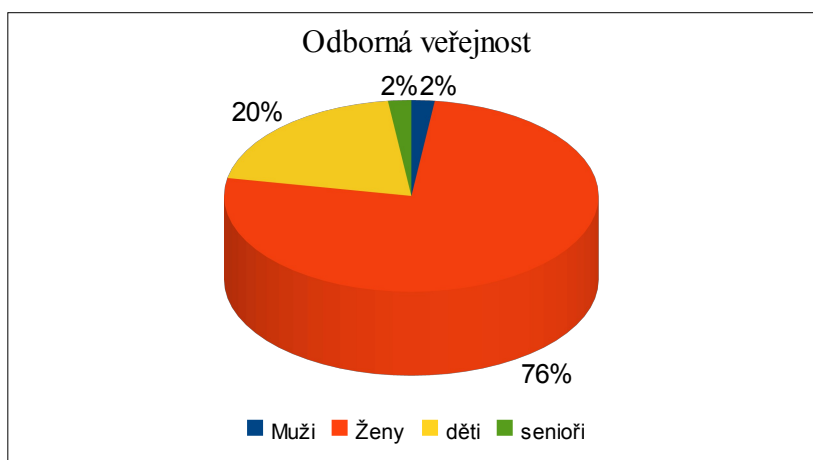
Otázka č. 9: Kdo se podle Vás stává nejčastěji obětí domácího násilí?

Graf č. 17

Nejvíce oslovených osob laické veřejnosti (62 % = 37 osob) se domnívá, že nejčastější obětí domácího násilí jsou ženy. 30 % (18 osob) dotázaných laiků si myslí, že obětmi domácího násilí jsou nejčastěji děti. Zbýlých 5 % laiků (3 osoby) pokládá za nejčastější oběť seniory a 3 % (2 osoby) muže.

Graf č. 18

76 % (38 osob) odborné veřejnosti považuje za nejčastější oběť domácího násilí ženy. Dalších 20 % odborníků (10 osob) pokládá za nejvíce se vyskytující oběti domácího násilí děti. 2 % odborníků (1 osoba) si myslí, že oběťmi jsou nejvíce senioři a 2 % (1 osoba) pokládá za nejčastější oběti muže.

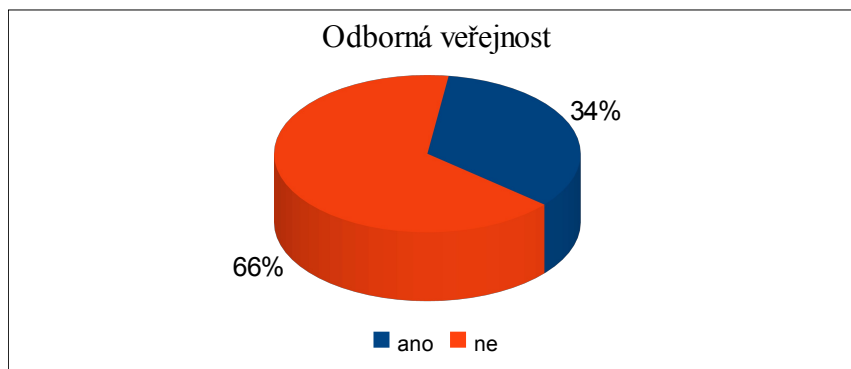
Otázka č. 10: Myslíte si, že se oběťmi domácího násilí stávají také atraktivní a sebevědomé ženy?

Graf č. 19

53 % (32 osob) laiků se domnívá, že oběťmi domácího násilí se stávají i sebevědomé a atraktivní ženy. 47 % (28 osob) dotazované laické veřejnosti si nemyslí, že by se atraktivní a sebevědomé ženy stávaly oběťmi domácího násilí.

Graf č. 20

66 % odborné veřejnosti (35 osob) si myslí, že oběťmi domácího násilí se nestávají sebevědomé a atraktivní ženy. 34 % (18 osob) odborníků by zařadilo sebevědomé a atraktivní ženy mezi oběti domácího násilí.

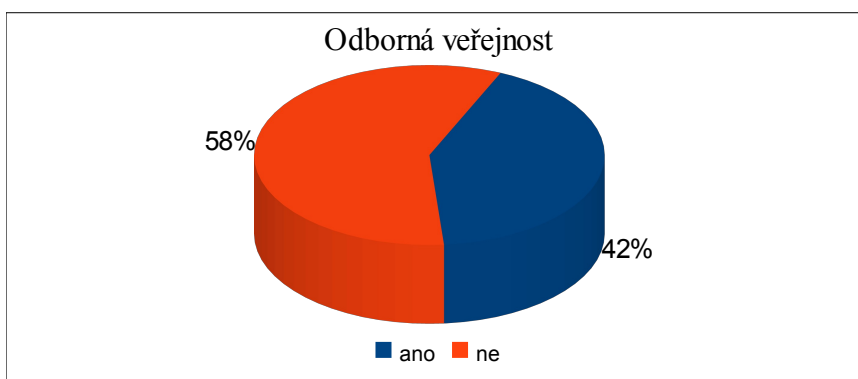
Otázka č. 11: Myslíte si, že ženy většinou vyprovokávají své partnery k použití fyzického násilí?

Graf č. 21

65 % (39 osob) laické veřejnosti se domnívá, že ženy v některých situacích vyprovokávají své partnery k použití fyzické násilí. 35 % (21 osob) oslovených laiků si nemyslí, že by ženy v některých situacích vyprovokovaly partnery k užití fyzického násilí.

Graf č. 22

42 % (21 osob) odborníků se domnívá, že ženy v některých situacích vyprovokávají své partnery k použití domácího násilí. 58 % (29 osob) dotazované odborné veřejnosti si myslí, že ženy nevyprovokávají své partnery k použití fyzického násilí.

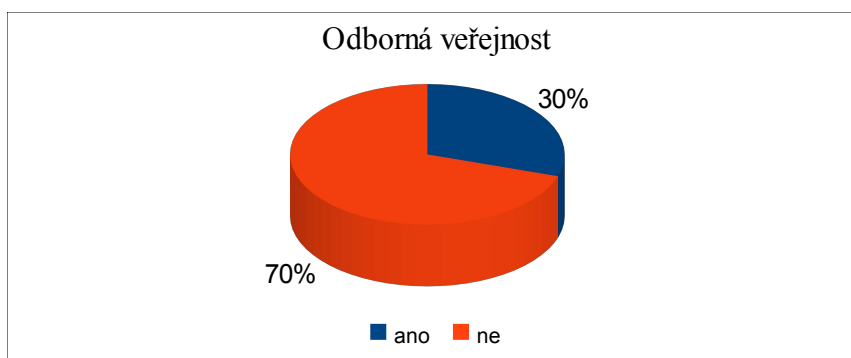
Otázka č. 12: Považujete jednorázový incident mezi partnery za domácí násilí?

Graf č. 23

77 % (46 osob) osob laické veřejnosti nepovažuje jednorázový incident mezi partnery za domácí násilí. 23 % (14 osob) považuje konflikt mezi partnery za domácí násilí.

Graf č. 24

70 % (35 osob) odborníků se domnívá, že jednorázový konflikt není domácím násilím. 30 % (15 osob) dotazovaných odborníků si myslí, že náhodný konflikt mezi partnery je domácí násilí.

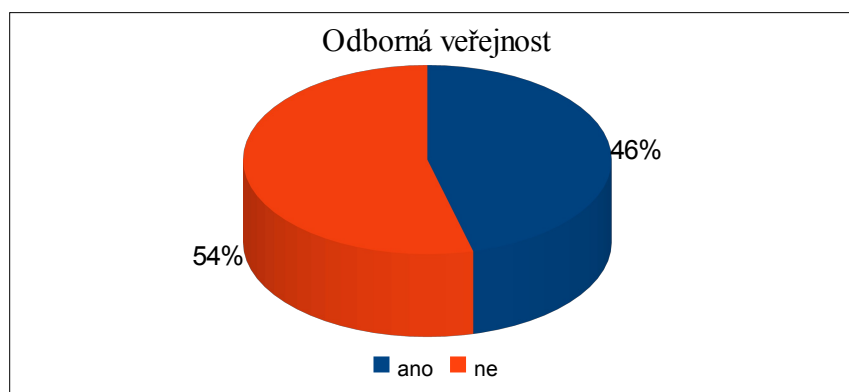
Otázka č. 13: Domníváte se, že pachatelé domácího násilí jsou většinou osoby po konzumaci alkoholu?

Graf č. 25

45 % (27 osob) laické veřejnosti se domnívá, že pachatelé domácího násilí jsou většinou osoby po konzumaci alkoholu. 55 % (33 osob) laiků je názoru, že násilnou osobou není většinou člověk po konzumaci alkoholu.

Graf č. 26

46 % (23 osob) odborné veřejnosti souhlasilo, že pachatelé domácího jsou většinou osoby po požití alkoholu. 54 % (27 osob) odborníků si nemyslí, že pachatelé domácího jsou většinou osoby po požití alkoholu.

Otázka č. 14: Myslíte si, že muž má „právo“ použít fyzické násilí vůči své partnerce při hádce v určité stresové situaci (např. ztráta zaměstnání, špatná ekonomická situace rodiny . . .)

Graf č. 27

88 % (53 osob) oslovené laické veřejnosti si nemyslí, že muž může použít fyzického násilí proti partnerce během hádky v určité stresové situaci. 12 % (7 osob) dotázaných z laické veřejnosti se domnívá, že muž má „právo“ aplikovat fyzické násilí na svou partnerku při hádce ve stresové situaci.

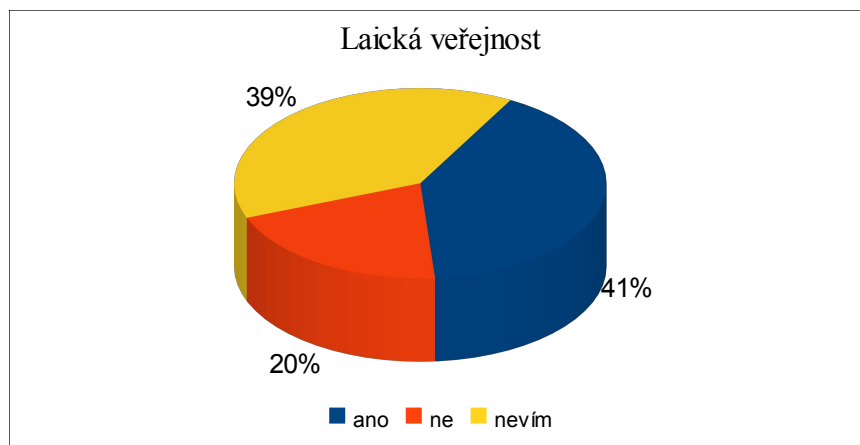
Graf č. 28

Všichni osoby odborné veřejnosti (50 osob) nesouhlasí s tím, že muž může použít při konfliktu fyzického násilí vůči partnerce.

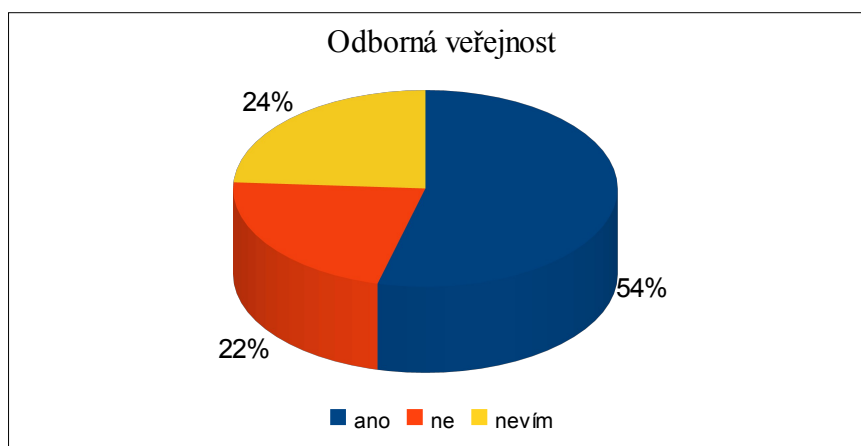
Otázka č. 15: Myslíte si, že je domácí násilí častým jevem v české společnosti?

Graf č. 29

41 % (24 osob) laiků považuje domácí násilí za častý jev vyskytující se v české společnosti. 39 % (23 osob) laické veřejnosti neví, zda je domácí násilí běžný jev v České republice. 20 % (12 osob) oslovených laiků se domnívá, že domácí násilí není častým jevem v české společnosti.

Graf č. 30

54 % (27 osob) odborníků je názoru, že domácí násilí je často se vyskytující fenomén v české společnosti. 24 % (12 osob) odborné veřejnosti nedokázalo posoudit, zda je domácí násilí častým úkazem v české společnosti či nikoliv. 22 % (11 osob) odborníků nesouhlasí s tím, že by domácí násilí bylo hojně se vyskytujícím jevem v české společnosti.

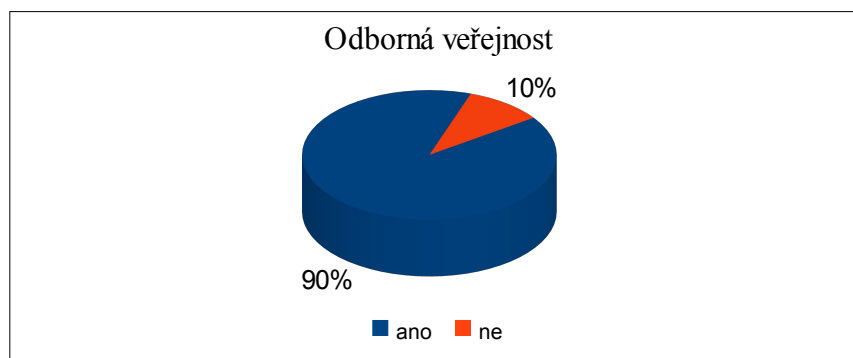
Otázka č. 16: Souhlasíte s výrokem: Obětí domácího násilí může být kterákoliv žena?

Graf č. 31

75 % (45 osob) laiků souhlasilo s výrokem, ve kterém stálo, že obětí domácího násilí může být kterákoliv žena, 25 % (15 osob) laické veřejnosti s tímto názorem neztotožňovalo.

Graf č. 32

90 % (45 osob) dotázaných z odborné veřejnosti odpovědělo, že oběť domácího násilí může být jakákoli žena, 10 % (5 osob) odborníků s tímto výrokem nesouhlasilo.

Otázka č. 17: Domníváte se, že domácí násilí je soukromou záležitostí rodiny a nikdo jiný by do toho neměl zasahovat?

Graf č. 33

92 % (55 osob) oslovené laické veřejnosti se domnívá, že domácí násilí není pouze soukromou záležitostí rodiny. 8 % (5 osob) laiků si myslí, že domácí násilí je soukromou záležitostí rodiny a nikdo jiný by do toho neměl zasahovat.

Graf č. 34

Celá odborná veřejnost (50 respondentů) je jednoznačného názoru, že domácí násilí není soukromou záležitostí rodiny a vyžaduje pomoc a zásah od okolí.

Otázka č. 18: Myslíte si, že se domácí násilí vyskytuje především v nižších společenských vrstvách?

Graf č. 35

35 % (21 osob) laiků je názoru, že domácí násilí se odehrává převážně mezi sociálně slabšími a nevzdělanými osobami. 65 % (39 osob) laické veřejnosti si myslí, že se domácí násilí nevyskytuje většinou mezi sociálně slabšími a nevzdělanými osobami.

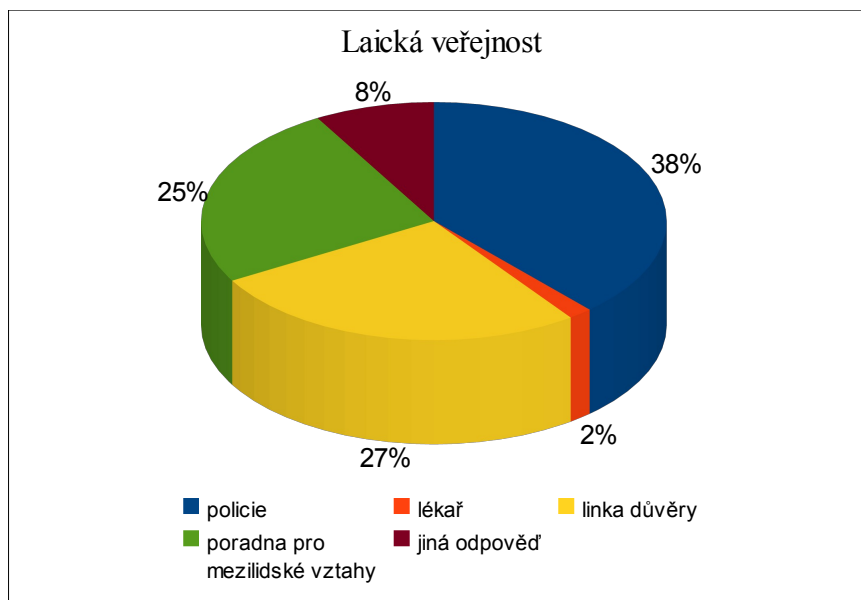
Graf č. 36

76 % (38 osob) dotazované odborné veřejnosti nesouhlasí s tím, že se domácí násilí vyskytuje výhradně mezi sociálně slabšími a nevzdělanými osobami. 24 % (12 osob) odborníků se domnívá, že k domácímu násilí dochází zejména mezi sociálně slabšími a nevzdělanými osobami.

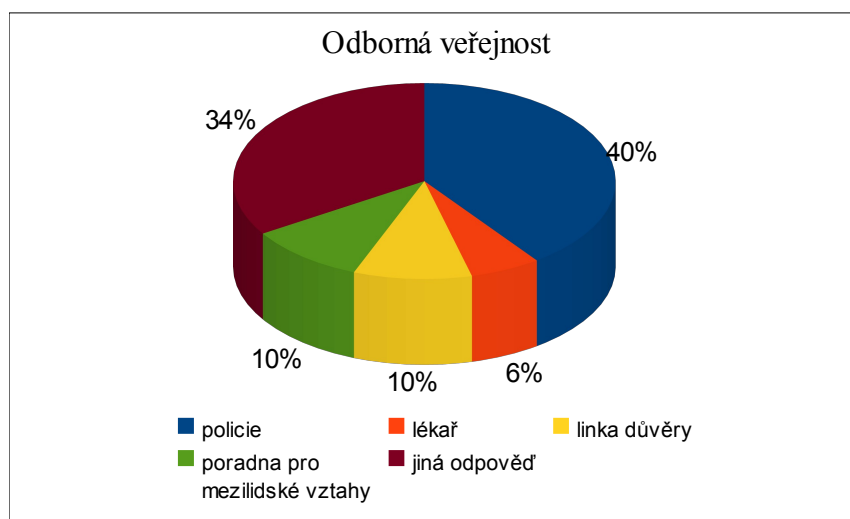
Otázka č. 19: Kde byste jako oběť domácího násilí hledal(a) odbornou pomoc?

Graf č. 37

Laická veřejnost by nejčastěji hledala odbornou pomoc u policie, a to v 38 % (23 osob). Dalších 27 % laiků (16 osob) by vyhledalo pomoc prostřednictvím linky důvěry. 25 % (15 osob) laické veřejnosti by se obrátilo na poradnu pro mezilidské vztahy a 2 % (1 osoba) by hledala pomoc u lékaře. 8 % (5 osob) laiků v dotazníkovém šetření uvedlo jinou odpověď a to, že by hledali pomoc u svých přátel, kamarádů či širší rodiny.

Graf č. 38

40 % (20 osob) odborníků by hledalo odbornou pomoc na policii. 34 % (17 osob) odborné veřejnosti vybralo jinou odpověď a uvedlo, že by se jako oběti domácího násilí obrátili nejčastěji na intervenční centrum, manželskou poradnu, charitu anebo psychologa. 10 % (5 osob) oslovených odborníků by vyhledalo pomoc prostřednictvím linky důvěry. 10 % (5 osob) odborníků by se obrátilo na poradnu pro mezilidské vztahy a 6 % (3 osoby) dotázaných odborníků by navštívilo lékaře.

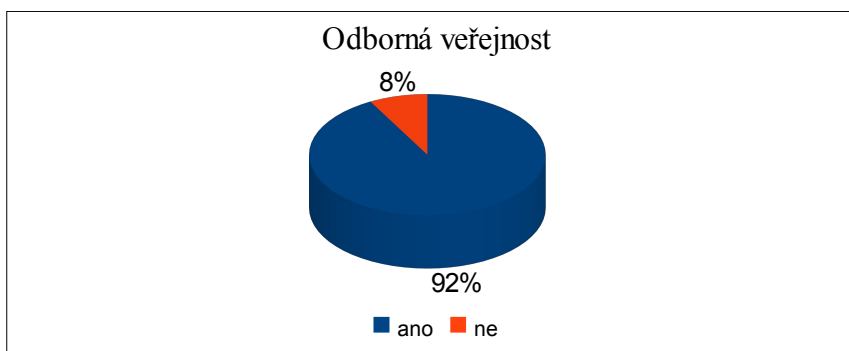
Otázka č. 20: Znáte nějakou organizaci zabývající se pomocí obětem domácího násilí v Jihočeském kraji?

Graf č. 39

67 % (40 osob) laické veřejnosti nezná žádnou organizaci, která by se zabývala pomocí obětem domácího násilí v Jihočeském kraji. 33 % (20 osob) laiků zná alespoň jednu organizaci zabývající se pomocí obětem domácího násilí v Jihočeském kraji. Nejčastěji uváděnými organizacemi byly Linka bezpečí, azylový dům a církve.

Graf č. 40

Většina odborné veřejnosti (92 % = 46 osob) zná organizace zabývající se pomocí obětem domácího násilí v Jihočeském kraji. Nejčastěji zmiňovanými organizacemi byly Intervenční centrum pro osoby ohrožené domácím násilím při Diecézní charitě České Budějovice a Krizové centrum pro děti a rodinu v Jihočeském kraji. 8 % (4 osob) odborníků v dotazníkovém šetření nevedlo žádnou organizaci či

instituci, která by se zabývala pomocí obětí domácího násilí v Jihočeském kraji.

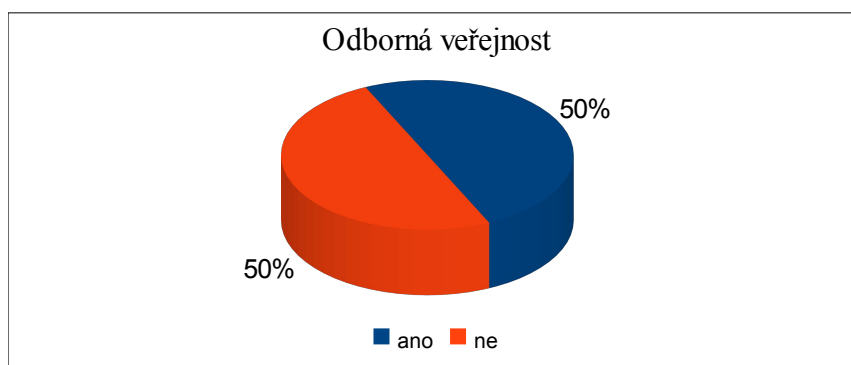
Otázka č. 21: Znáte nějakou ženu, která byla nebo je obětí domácího násilí?

Graf č. 41

68 % (41 osob) laické veřejnosti se nesešlo se ženou, která byla nebo je obětí domácího násilí. 32 % (19 osob) laiků zná ženu, která byla nebo je obětí domácího násilí.

Graf č. 42

50 % (25 osob) odborné veřejnosti zná ženu, která byla nebo je obětí domácího násilí. 50 % (25 osob) odborníků se nesešlo se ženou, která byla nebo je obětí domácího násilí.

Otázka č. 22: Myslíte si, že jste dostatečně informováni o problematice domácího násilí?

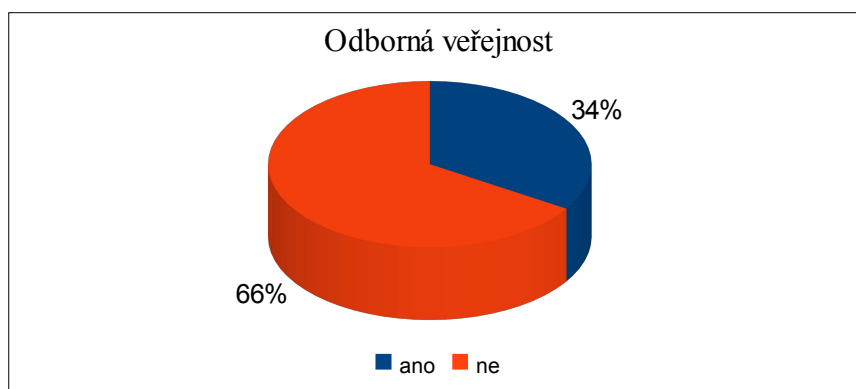
Graf č. 43

67 % (40 osob) laické veřejnosti se domnívá, že nemá dostatek informací o fenoménu domácího násilí. 33 % (20 osob) laiků si myslí, že je dostatečně informována o problematice domácího násilí.

Laická veřejnost, která se cítila nedostatečně informována o problematice domácího násilí, měla možnost vyjádřit se v dotazníku, jakým způsobem by chtěla být lépe informována o tomto fenoménu. Laická veřejnost nejčastěji uváděla, že by informovanost vylepšila prostřednictvím promítání většího množství dokumentárních filmů a reklam týkajících se této problematiky v televizi a na internetu. Dále by informovanost o fenoménu domácího násilí zlepšila rozdáváním letáků, bulletinů a pouštěním radiových šotů.

Graf č. 44

34 % (17 osob) odborné veřejnosti se cítí být dostatečně informována o problematice domácího násilí. 66 % (33 osob) oslovených odborníků si myslí, že není dostatečně informována o domácím násilí. Ti z odborné veřejnosti, kteří se cítili nedostatečně informováni o problematice domácího násilí, by svou informovanost vylepšili prostřednictvím většího množství veřejně přístupných přednášek, seminářů a rozdáváním letáků.

5. Diskuze

Z celkového počtu dotazované veřejnosti zvládlo definovat pojem „domácí násilí“ 41 % laické veřejnosti a 88 % respondentů odborné veřejnosti. Tak silný procentuální rozdíl mezi laickou a odbornou veřejností je podle mého názoru způsoben rozdílnou hloubkou informovanosti o problematice domácího násilí. Jak agentura STEM (35) ve svém výzkumu uvedla, naprostá většina občanů starších 15 let (97%) ví nebo alespoň tuší, co pojem „domácí násilí“ znamená. V mém výzkumu se ukázalo, že sice jen 41 % laické veřejnosti a 88 % respondentů odborné veřejnosti umí definovat pojem „domácí násilí“, ale jsem naprosto přesvědčena o tom, že většina všech respondentů měla povědomí o tom, co pojem „domácí násilí“ znamená.

Dále se ukázal rozdíl mezi znalostí znaků a forem domácího násilí především u laické veřejnosti. V dotazníkovém šetření pouze 33% laické veřejnosti uvedlo znaky domácího násilí. Formy domácího násilí však zná již 55 % laiků. Ve svých odpovědích nejčastěji uváděly jako formy domácího násilí fyzické násilí a psychické násilí. Tyto dvě formy se nejčastěji vyskytují v případech domácího násilí (3).

Otázka informovanosti o existenci organizace, která se zabývá pomocí obětem domácího násilí, byla situována na lokální oblast Jihočeského kraje. Kvůli tomuto omezení se mi nepodařilo nalézt podobnou statistiku a komparovat s ní mé výsledky. V mém výzkumu se ukázalo, že 33 % laické veřejnosti a 92 % odborné veřejnosti zná nějakou organizaci zabývající se pomocí obětem domácího násilí v Jihočeském kraji. Stav znalostí laické veřejnosti o organizacích poskytujících pomoc obětem domácího násilí mi připadá nedostatečný a považuji ho za závažný.

Matoušek (27) uvádí, že ženy jsou oběťmi domácího násilí v 92 - 98 %. S názorem, že nejčastějšími oběťmi domácího násilí jsou ženy, souhlasilo v mém výzkumu celkem 62 % laické veřejnosti a 76 % odborné veřejnosti. O tom, že nejčastějšími oběťmi domácího násilí jsou muži, byli v dotazníkovém šetření přesvědčeni 3 % laiků a 2 % odborníků. Ve skutečnosti je 10 % mužských obětí ve všech ohlášených případech domácího násilí (6).

Při vyhodnocování dotazníkového šetření se ukázalo, že 32 % laické a 50 % odborné veřejnosti zná ženu, která byla nebo stále je obětí domácího násilí, což je méně

než uvádí agentura STEM. Podle agentury STEM (35) každý druhý člověk starší 15 let ví o nějakém případě domácího násilí mezi partnery z doslechu a téměř čtvrtina s ním má osobní zkušenost.

Dále uvádím některé výsledky z dotazníkového šetření, které vypovídají o výskytu mýtů, předsudků a stereotypů v jihočeské společnosti.

Jak píše Andrea Buskotte ve své knize (6), domácí násilí není soukromou záležitostí – netýká se pouze rodiny, ve které žije oběť a násilník, a vyžaduje zásah a pomoc od okolí. Podle mého výzkumu si 92 % laické a 100 % odborné veřejnosti myslí, že domácí násilí není jen soukromou záležitostí rodiny a nikdo jiný by do toho neměl zasahovat. Tento výsledek je o 16 % vyšší než výsledek z výzkumu, který provedla agentura STEM v r. 2006, při kterém bylo 80 % respondentů starších 15 let přesvědčeno, že k projevům domácího násilí nesmí zůstat okolí lhostejné. Tento rozdíl si vysvětlují větší informovaností veřejnosti o problematice domácího násilí od r. 2006.

„Kdo pije-ten bije čili příčinou násilí je alkohol“, o přítomnosti tohoto mýtu v české společnosti píše Marvanová-Vargová a kolektiv (25). Při vyhodnocování dotazníku jsem zjistila, že 45 % laické veřejnosti a 46 % odborné veřejnosti si myslí, že pachatelé domácího násilí jsou osoby po konzumaci alkoholu. Ukázalo se, že ani ne polovina jihočeské veřejnosti podléhá tomuto mýtu. Jak ale uvádí Matoušek (27) 44 % klientek Bílého kruhu bezpečí uvedlo jako subjektivní příčinu domácího násilí alkohol. Toto zjištění potvrzuje často přijímanou tezi, že alkohol v mnoha případech funguje jako spouštěč agresivního chování, ale není příčinou násilí.

Také mě velice překvapily výsledky odpovědí na otázku, zda respondenti souhlasí s výrokem „Obětí domácího násilí může být kterákoliv žena“. Jak u laické, tak u odborné veřejnosti silně převažuje odpověď: „Ano, obětí domácího násilí může být kterákoliv žena.“ Tato odpověď je ale v rozporu s odpověďmi, které uvedli respondenti u otázky č. 10, ve které jsem se ptala, zda si myslí, že se oběťmi domácího násilí stávají také atraktivní a sebevědomé ženy. U této otázky 47 % laiků a 66 % odborníků nesouhlasilo s tím, že by se atraktivní a sebevědomé ženy stávaly oběťmi domácího násilí. Jak výsledky šetření ukazují, více jak polovina odborné veřejnosti podléhá tomuto mýtu. Domácí násilí se totiž vyskytuje napříč celým sociálním spektrem společnosti (12). To znamená, že i atraktivní a sebevědomé ženy se stávají oběťmi

domácího násilí.

5.1. Ověřování hypotéz

Výsledky vyjádřené procenty porovnávám se zlomovou hranicí 50 %. Tuto procentní hranici jsem si určila pro posouzení výsledků, zda je laická a odborná veřejnost dostatečně nebo nedostatečně informována o problematice domácích násilí a zda laická a odborná veřejnost nahlíží či nenahlíží na týrané ženy s předsudky a stereotypy.

Dostatečná informovanost laické veřejnosti o fenoménu domácích násilí nastává u hypotézy č. 1, pokud výsledky nepřesáhnou 50 %. Naopak výsledky nad 50 % vyjadřují nedostatečnou informovanost. U hypotézy č. 2 výsledky nad 50 % znamenají, že je odborná veřejnost dostatečně informována o problematice domácích násilí a výsledky pod 50 % vyjadřují nedostatečnou informovanost. U hypotézy č. 3 a č. 4 výsledky pod 50 % znamenají, že laická či odborná veřejnost nenahlíží na týrané ženy s předsudky a stereotypy a výsledky nad 50 % znamenají, že laická či odborná veřejnost nahlíží na týrané ženy s předsudky a stereotypy.

Hypotéza č. 1: Laická veřejnost nemá dostatek informací o problematice domácích násilí.

První hypotézu jsem potvrzovala odpověďmi na otázky č. 5, č. 7, č. 8 a č. 20, jejichž výsledky jsou znázorněny v grafech č. 9, č. 13, č. 15 a č. 39. Z dotazníkového šetření vyplývá, že nadpoloviční většina laiků neznala odpovědi na otázky informativního charakteru. 59 % laické veřejnosti nezvládlo v dotazníkovém šetření definovat pojem domácí násilí. 67 % respondentů z laické veřejnosti odpovědělo na otázku, zda znají znaky domácího násilí, NE. Pokud na tuto otázku odpověděli ANO, ale uvedli pouze jeden znak domácího násilí, řadila jsem tyto výsledky do skupiny respondentů, kteří neznají znaky domácího násilí. 45 % laiků neumělo vyjmenovat formy domácího násilí. 67 % oslovené laické veřejnosti neznalo žádnou organizaci zabývající se pomocí obětem domácího násilí.

Z výše uvedených důvodů byla první hypotéza potvrzena.

Hypotéza č. 2: Odborná veřejnost je dostatečně informována o problematice domácího násilí.

Druhou hypotézu jsem potvrzovala odpověďmi na otázky č. 5, č. 7, č. 8 a č. 20, jejichž výsledky jsou znázorněny v grafech č. 10, č. 14, č. 16 a č. 40. Z provedeného výzkumu vyplývá, že většina odborné veřejnosti je dostatečně informována o problematice domácího násilí. 88 % odborné veřejnosti zvládlo definovat pojem domácí násilí. 78 % odborníků odpovědělo na otázku, zda znají znaky domácího násilí, ANO a v odpovědi uvedlo dva a více znaků domácího násilí. 86 % dotazované odborné veřejnosti zvládlo vyjmenovat formy domácího násilí. 92 % respondentů z odborné veřejnosti zná alespoň jednu organizaci zabývající se pomocí obětem domácího násilí.

Z uvedených výsledků byla i druhá hypotéza potvrzena.

Hypotéza č. 3: Laická veřejnost nahlíží na týrané ženy s předsudky a stereotypy.

Při testování třetí hypotézy jsem vycházela z odpovědí na otázky č. 10, č. 11, č. 13 a č. 18, které jsou zobrazeny v grafech č. 19, č. 21, č. 25 a č. 35. Z dotazníkového šetření vyplývá, že nedošlo k překročení nadpoloviční většiny laiků, kteří by nahlíželi na týrané ženy s předsudky a stereotypy. 47 % laické veřejnosti si nemyslí, že by se oběťmi domácího násilí stávaly také atraktivní a sebevědomé ženy. 65 % laiků se domnívá, že ženy většinou vyprovokovávají své partnery k použití fyzického násilí. 45 % oslovené laické veřejnosti považuje za pachatele domácího násilí většinou osoby po konzumaci alkoholu. 35 % laické veřejnosti si myslí, že se domácí násilí vyskytuje většinou mezi sociálně slabšími a nevzdělanými osobami. Ve většině případů se výsledky pohybovaly pod 50 %, pouze v jednom případě (otázka č. 11) došlo k překročení nadpoloviční většiny laiků, kteří by nahlíželi na týrané ženy s předsudky a stereotypy.

Z uvedených výsledků nebyla třetí hypotéza potvrzena.

Hypotéza č. 4: Odborná veřejnost nahlíží na týrané ženy s předsudky a stereotypy.

Při ověřování čtvrté hypotézy jsem vycházela z odpovědí na otázky č. 10, č. 11,

č. 13 a č. 18, které jsou zobrazeny v grafech č. 20, č. 22, č. 26 a č. 36. Z výzkumu vyplývá, že nedošlo k překročení nadpoloviční většiny odborné veřejnosti, která by nahlížela na týrané ženy s předsudky a stereotypy. 60 % odborné veřejnosti si myslí, že se oběťmi domácího násilí nestávají také atraktivní a sebevědomé ženy. 42 % odborníků se domnívá, že ženy většinou vyprovokovávají své partnery k použití fyzického násilí. 46% oslovené odborné veřejnosti považuje za pachatele domácího násilí většinou osoby po konzumaci alkoholu. 24 % laické veřejnosti si myslí, že se domácí násilí vyskytuje většinou mezi sociálně slabšími a nevzdělanými osobami. Ve většině případů vyšly výsledky pod hranici 50%, tudíž odborná veřejnost nenahlíží na týrané ženy s předsudky a stereotypy. Jenom v jednom případě (otázka č. 10) došlo k překročení nadpoloviční většiny odborníků, kteří by nahlíželi na týrané ženy s předsudky a stereotypy. Z uvedených výsledků nebyla ani čtvrtá hypotéza potvrzena.

6. Závěr

V první části mé bakalářské práce jsem se zabývala především teoretickou rovinou problematiky domácího násilí, kterou považuji za nezbytnou pro pochopení tak specifického problému, jakým domácí násilí je. V této části jsem vysvětlila základní pojmy týkající se dané problematiky. Dále jsem se ve své práci zabývala legislativními opatřeními a možnostmi pomoci obětem domácího násilí.

V druhé části jsem vyhodnocovala výzkum, který se zabýval zejména výskytem předsudků a stereotypů a znalostí problematiky domácího násilí. Protože nebylo možné zhotovit reprezentativní výzkum zahrnující veřejnost celé České republiky, zvolila jsem porovnání těchto prvků u skupiny laické a odborné veřejnosti Jihočeského kraje. Zaměření na oblast jižních Čech považuji za výhodu, a to z důvodu dobré znalosti této lokality, její historie, místních zvyků a tradic.

Cílem mé bakalářské práce bylo zjistit, jaké povědomí má laická a odborná veřejnost o ženách jako obětech domácího násilí v Jihočeském kraji. Zkoumala jsem především to, zda jsou lidé žijící v Jihočeském kraji ovlivněni určitými předsudky a stereotypy a zda jsou dostatečně o problematice domácího násilí informováni. Na tyto jevy jsem zaměřila svou pozornost, protože si myslím, že existuje určitá závislost mezi informovaností veřejnosti a výskytem předsudků a stereotypů. Domnívám se, že čím lépe je veřejnost informována o dané problematice, tím se snižuje počet převládajících mýtů, předsudků a stereotypů ve společnosti.

Po shrnutí svých výzkumných výsledků mohu obecně říci, že ani laická ani odborná veřejnost žijící v Jihočeském kraji nenahlíží na týrané ženy jako oběti domácího násilí s předsudky a stereotypy. To, že lidé žijící v Jihočeském kraji nenahlíží na týrané ženy jako oběti domácího násilí s předsudky a stereotypy, ovšem neznamená, že se stále mýty, předsudky a stereotypy u jihočeské laické i odborné veřejnosti nevyskytují. Například u laické veřejnosti jsem zaregistrovala stále převládající mýtus „ženy muže k použití násilí vyprovokovávají.“ Odborná veřejnost se domnívá, že „oběťmi domácího násilí se nestávají atraktivní a sebevědomé ženy.“ Existence výskytu mýtů, předsudků a stereotypů jakými jsou: „příčinou násilí je stres“, „to není násilí, jenom se mezi sebou hádají“, „k partnerskému násilí dochází jen v nižších

společenských vrstvách“, „domácí násilí není běžně se vyskytující jev, týká se jen několika málo rodin“, „partnerské násilí je soukromou záležitostí do které by se neměl nikdo plést“, „příčinou násilí je alkohol“ se u laické a odborné veřejnosti žijící v Jihočeském kraji nepotvrdil.

Dále bylo také výzkumným šetřením prokázáno, že stav informovanosti u odborné veřejnosti je dobrý. Odborná veřejnost má informace jak o domácím násilí jako takovém, tak o organizacích zabývajících se fenoménem domácího násilí. Na rozdíl od odborné veřejnosti je informovanost laické veřejnosti neuspokojivá. Laická veřejnost nemá dostatek informací jak o domácím násilí, tak o organizacích poskytujících pomoc obětem domácího násilí. Nicméně domácí násilí je v současné době problematikou, která je čím dál tím více prezentována a rozvíjena, a tak se více dostává do povědomí široké veřejnosti.

Z výše uvedeného se domnívám, že cíl mé práce byl naplněn.

Pro svůj výzkum jsem si zvolila čtyři hypotézy:

První hypotéza „Laická veřejnost nemá dostatek informací o problematice domácího násilí“ byla potvrzena.

Druhá hypotéza „Odborná veřejnost je dostatečně informována o problematice domácího násilí“ byla také potvrzena.

Třetí hypotéza „Laická veřejnost nahlíží na týrané ženy s předsudky a stereotypy“ byla vyvrácena.

Čtvrtá hypotéza „Odborná veřejnost nahlíží na týrané ženy s předsudky a stereotypy“ byla také vyvrácena.

Domácí násilí je problematika, která byla dlouhou dobu tabuizovaným tématem společnosti. Naštěstí v posledních pár letech došlo k obrovskému posunu dopředu a domácí násilí se stává stále předmětem živých diskuzí. Za prvořadé je považováno zabezpečení ochrany a poskytnutí odborné pomoci osobě ohrožené domácím násilím. 1. ledna 2007 došlo k přijetí zákona č. 135/2006 Sb. o ochraně před domácím násilím, který má velký význam pro řešení této problematiky. Jenom během psaní mé bakalářské práce vstoupil v platnost nový trestní zákoník, který vedle přísnějších postihů pro závažné trestné činy zavádí i nové trestné činy jako např. stalking.

Také je velmi příznivé, že poučenost české veřejnosti o problematice domácího

násilí stále roste, ale jak dokazuje také můj výzkum, ještě není zcela dostatečná. V současné době spatřuji jako zásadní problém fenoménu domácího násilí nedostatečnou informovanost o tomto jevu především laické veřejnosti. Myslím, že by bylo velice užitečné, účelné ale i zajímavé zaměřit pozornost na to, jakým způsobem docílit co možná největší informovanosti české veřejnosti a to odpovědět na otázky: Jak by si přála být veřejnost informována o problematice domácího násilí? Jaký způsob informování veřejnosti je nejefektivnější? O jaké oblasti problematiky domácího násilí má česká veřejnost nejméně informací a naopak o jaké nejvíce? Na jakou věkovou skupinu se nejvíce zaměřit při poskytování informací o domácím násilí? Odpovědi na tyto otázky by zajisté byly nemalým přínosem např. pro pracovníky intervenčních center, kteří mají v popisu práce vykonávání osvěty veřejnosti. Zajištěním informovanosti české veřejnosti by se také přispělo k redukci výskytu mýtů, předsudků a stereotypů či úplnému vymizení těchto jevů v naší společnosti.

7. Seznam použitých zdrojů

1. Acorus, občanské sdružení pomoc osobám ohroženým domácím násilím. *Informace o domácím násilí*. [online]. [2010-02-01]. Dostupné z: <http://www.acorus.cz/cz/informace-o-domacim-nasili.html>
2. BEDNÁŘOVÁ, Z. et al. *Domácí násilí: manuál ke kurzům*. Praha: Acorus, 2003. 126 s.
3. BEDNÁŘOVÁ, Z. et al. *Domácí násilí: Zkušenosti z poskytování sociální a terapeutické pomoci ohroženým osobám*. Praha: Acorus, 2009. 92 s. ISBN 978-80-254-5422-0
4. Bílý kruh bezpečí pro pomoc obětem trestné činnosti. *Intervenční centra – informace, jaké služby poskytují a nabízí*. [online]. [2010-02-25]. Dostupné z: <http://www.domacinasili.cz/cz/redakce/intervencni-centra/intervencni-centra-informace-jake-sluzby-poskytuji-a-nabizi/r89>
5. BREČKA, A. T. *Stockholmský syndrom. Existuje vůbec?* Psychologie dnes, 2006, 12 ročník, 11 číslo, s. 16-17. ISSN 1212-9607
6. BUSKOTTE, A. *Z pekla ven, žena v domácím násilí*. Brno: Computer Press, a.s., 2008. 176 s.
7. CONWAYOVÁ L., H. *Domácí násilí: Příručka pro současné i potenciální oběti se zákonem č. 135/2006 Sb. platným od 1. ledna 2007*. Praha: Albatros, 2007. 158 s. ISBN 978-80-00-01550-7
8. ČECHOVÁ, M. et al. *Bílá místa v péči o oběti domácího násilí*. [online]. [2010-02-04]. Dostupné z: http://www.persefona.cz/download/analyza_bila_mista.pdf

9. ČERMÁK, I. *Lidská agrese a její souvislosti*. Žďár nad Sázavou: Fakta, 1999. 204 s. ISBN 80-902614-1-8
10. ČÍRTKOVÁ, L. *Bílý kruh bezpečí: Zatím víme víc o ohrožených osobách*. [online]. [2010-02-01]. Dostupné z: <http://www.domacinasili.cz/cz/redakce/nasilne-osoby/zatim-vime-vic-o-ohrozenych-osobach/r108>
11. ČÍRTKOVÁ, L. *Domácí násilí: fakta a paradoxy*. SP: Sociální práce/Sociálna práca, 2006, č.2, s. 62. ISSN 1213-6204
12. ČÍRTKOVÁ, L., HAVRÁNKOVÁ, O. et al. *Manuál pro pracovníky azylových domů – účastníky projektu Kormidlo*. Praha: MJF Praha, 2002. ISBN 80-86284-26-3
13. ČÍRTKOVÁ, L. 2007. *Psychické týrání partnera aneb domácí násilí beze stop*. Právo a rodina, 2007, ročník 9, č. 6, str. 1–6.
14. ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Vybrané výzkumy a teorie domácího násilí*. Policista: měsíčník Ministerstva vnitra [online], 2002, roč. 2 [cit. 2010-01-07]. Dostupné z: <http://web.mvcr.cz/archiv2008/casopisy/policista/2002/07/cirtkova.html>.
15. *Diecézní charita České Budějovice: Výroční zpráva 2008*. Roman Tlapák. České Budějovice: Diecézní charita České Budějovice, 2009.
16. *Diecézní charita České Budějovice: Výroční zpráva 2009*. Roman Tlapák. České Budějovice: Diecézní charita České Budějovice, 2010.
17. Diecézní charita České Budějovice. *Intervenční centrum pro osoby ohrožené domácím násilím při Diecézní charitě České Budějovice*. [online]. [2010-02-25]. Dostupné z: <http://www.charitacb.cz/index.php?id=&site=stranky&kategorie=5>
18. DISMAN, M. *Jak se vyrábí sociologická znalost*. Praha: Karolinum, 2008. 372 s.

ISBN 978-80-246-01398.

19. Domáci násilí: Manuál pro lékaře. *Lektorský fond pro vzdělávání v oblasti řešení případů domácího násilí v rámci zákona č. 135/2006 Sb. Projekt Bílého kruhu bezpečí o.s. „Hráz“-Pomoc obětem domácího násilí a zvláště zranitelným obětem násilných trestných činů* [CD-ROM]. Praha: Bílý kruh bezpečí, o.s. 2007 [cit. 2010-03-02] .

20. Domáci násilí. *Základní informace*. [online]. [2010-02-01]. Dostupné z: <http://www.domacinasili.cz/cz/redakce/domaci-nasili/r69>

21. GELLS, R. J. *Psychical Violence in American Families: Risk Factor and Adaptations to Violence*. New Brunswick, 1977.

22. Help24.CZ - psychologie, duševní zdraví. *Oběti domácího násilí*. [online]. [2010-20-02]. Dostupné z: http://www.help24.cz/index.php?page=clanky&view=obeti_domaciho_nasili

23. Koordona. Koalice organizací proti domácímu násilí. *Působení Policie ve věcech domácího násilí*. [online]. [2010-03-28]. Dostupné z: <http://www.koordona.cz/domaci-nasili/legislativa/35-pusobeni-policie-ve-vecech-domaciho-nasili.html>

24. Magdalenium pomoc obětem domácího násilí. *Znaky a druhy domácího násilí*. [online]. [2010-02-01]. Dostupné z: <http://www.magdalenium.cz/index.php?nid=4875&lid=CZ&oid=643225>

25. MARVANOVA-VARGOVA, B., POKORNA, D., TOUFAROVA, M. *Partnerské násilí*. Praha: Linde, 2008. 159 s. ISBN 978-80-86131-76-4.

26. MATOUŠKOVÁ, I., MEJŠNEROVÁ, Z. *Domáci násilí – jen medializovaný problém?* Policista: měsíčník Ministerstva vnitra [online], 2006, roč. 2 [cit. 2010-01-07]. Dostupné z:

<<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/casopisy/policista/2006/01/domaci1.html> >

27. MATOUŠEK, O., KOLÁČKOVÁ, J., KODYMOVÁ, P. *Sociální práce v praxi: specifika různých cílových skupin a práce s nimi*. Praha: Portál, 2005. 352 s. ISBN 80-7367-002-x.

28. MATOUŠEK, O. *Slovník sociální práce*. Praha: Portál, 2008. 271 s. ISBN 978-80-7367-368-0

29. Ministerstvo práce a sociálních věcí. *Intervenční centra v České republice ke dni 31. prosince 2008*. [online]. [2010-02-25]. Dostupné z:
http://www.mpsv.cz/files/clanky/6197/intervencni_centra.pdf

30. PRAŠKO, J. *Reakce na závažný stres a poruchy přizpůsobení*. Praha: Tigris, 2002. 501-507 s. Převzato z knihy: MARVANOVA-VARGOVA, B., POKORNA, D., TOUFAROVA, M. *Partnerské násilí*. Praha: Linde, 2008. 159 s. ISBN 978-80-86131-76-4.

31. *Právek proti domácímu násilí – mezinárodní kongres*. [online]. [2010-02-01]. Dostupné z:
http://aa.ecn.cz/img_upload/e86dd7311cf60fc96af019aef3dc233c/congress_CZ.pdf

32. Policejní presidium v Berlíně. *Policejní intervence v případech domácího násilí*. [online]. [2010-20-02]. Dostupné z: www.profem.cz/ke-stazeni/big_policie.pdf

33. ROSA o.s. *Mýty o domácím násilí*. [online]. [2010-02-04]. Dostupné z:
<http://www.rosa-os.cz/domaci-nasili/myty-o-domacim-nasili/>

34. ROSA o.s. *Od dobrého úmyslu k dobré spolupráci: Manuál pro efektivní interdisciplinární spolupráci v případech domácího násilí*. [online]. [cit. 6. 2. 2009]. Dostupné z: < http://www.rosa-os.cz/fileadmin/rosa/zlom_manual.pdf >.

35. Středisko empirických výzkumů. *Domácí násilí II – Shrnutí základních výsledků reprezentativního výzkumu pro Bílý kruh bezpečí a Philip Morris ČR, společnost STEM*. [online]. [2010-02-04]. Dostupné z: <http://www.stem.cz/clanek/1145>
36. SVOBODNÍKOVÁ, Iveta. *Ženy v zajetí domácího násilí: bakalářská práce*. Brno: Masarykova univerzita, Fakulta pedagogická, Katedra sociální pedagogiky, 2009. 100 l., 41 l. příl. Vedoucí bakalářské práce Mgr. Ema Štěpařová.
37. ŠEDIVÁ, M. et al. *Metodický rámec interdisciplinární spolupráce na místní úrovni při řešení případů domácího násilí*. Praha: Bílý kruh bezpečí, 2007. 54 s. ISBN 978-80-239-9449-0
38. ŠMOLKA, P., MACH J. *Když vás trápí někdo blízký*. Praha: Portál, 1999. 175 s. ISBN 80-7178-337-4
40. TUTTY, L., GOARD, C. *Týrání žien v Kanadě*. Slovenský preklad, interní nepublikovatelný materiál, Bratislava: Aspekt, 2001.
40. ÚZ č. 746 - *Ústava ČR, Listina základních práv a svobod*. Ostrava: Sagit, 2009. 208 s. ISBN 978-80-7208-755-6
41. ÚZ č. 718 - *Služební poměr příslušníků bezpečnostních sborů, Policie ČR, Vězeňská služba, BIS, Zpravodajské služby*. Ostrava: Sagit, 2009. 192 s. ISBN 978-80-7208-735-8.
42. VARGOVÁ, B., VAVROŇOVÁ M. *Od dobrého úmyslu k dobré spolupráci*. Manuál pro efektivní interdisciplinární spolupráci v případech domácího násilí. Praha: ROSA, 2006. [online]. [2010-03-14]. Dostupné z: http://www.rosa.cz/fileadmin/rosa/zlom_manual.pdf

43. Vláda České republiky. *Výbor pro prevenci domácího násilí zhodnotil účinnost nového zákona*. [online]. [2010-02-01]. Dostupné z:
<http://www.vlada.cz/scripts/detail.php?id=29892&tmplid=50>

44. VODÁČKOVÁ, D. *Krizová intervence*. Praha: Portál, 2002. 544 s. ISBN 80-7178-696-9

45. VOŇKOVÁ, J., HUŇKOVÁ, M. *Domácí násilí v českém právu z pohledu žen*. Praha: ProFem, 2004. 194 s. ISBN 80-239-2106-1.

8. Klíčová slova

Domácí násilí

Oběť

Násilná osoba

Mýty

Předsudky

9. Přílohy

Příloha 1: Bezpečnostní plán

Příloha 2: Rozhodnutí o vykázání

Příloha 3: SARA DN

Příloha 4: Organizace zabývající se problematikou domácího násilí

Příloha 5: Dotazník

Příloha 1: Bezpečnostní plán

PLÁNOVÁNÍ BEZPEČÍ, POKUD ZŮSTÁVÁTE VE VZTAHU S NÁSILNÝM PARTNEREM:

Mějte u sebe vždy důležitá telefonní čísla

- Mějte na jednom místě (např. v kabelce či tašce, kterou si můžete vzít vždy s sebou) peníze, doklady, mobil nebo telefonní kartu
- Důležité doklady, náhradní klíče či základní oblečení si uschovejte u někoho, komu důvěřujete nebo v zaměstnání
- Promyslete si, kam můžete v případě akutního nebezpečí odejít (k rodičům, kamarádce, do krizového centra či azylového domu)
- Promyslete si únikovou cestu z bytu, nezůstávejte s partnerem o samotě na místech bez možnosti úniku (koupelny, kuchyně atp.)
- Řekněte někomu o tom, co se u vás doma děje
- Požádejte sousedy o pomoc, dohodněte si s nimi nějaký signál, po kterém přivolají policii
- Jste li v nebezpečí, volejte policii – 158, případně linku 112

PLÁNOVÁNÍ BEZPEČÍ PO ODCHODU Z NÁSILNÉHO VZTAHU:

- Pokud odcházíte s dětmi, zanechte doma krátkou zprávu, že z důvodů stupňujícího se násilí odcházíte na dočasnou dobu i s dětmi na neutrální místo.
- Sdělte písemně majiteli domu či bytu, že se nevzdáváte nároku na byt, ale že jste nucena jej z důvodu ochrany a bezpečí pro stupňující se násilí dočasně opustit.
- Otce informujte písemně přes Oddělení sociálně právní ochrany dětí o zdravotním stavu nezletilých dětí. Toto oddělení by vám mělo být nápomocné a nesdělovat místo vašeho pobytu, pokud jste v utajeném azylovém zařízení, a pomoci vám podniknout právní kroky spojené s podáním žádosti o svěření nezletilých dětí do vaší péče.
- Zůstáváte-li ve svém bytě, můžete, pokud nemá partner v bytě trvalé bydliště: vyměnit zámek, instalovat bezpečnostní zámky a dveře (pokud tam trvalé bydliště má, výměnou zámku byste se mohla dopustit trestného činu).

- Promyslete si, koho můžete informovat o tom, že s partnerem již nežijete a pokud by se objevil poblíž domu nebo dětí, aby zavolali policii (např. když zamezuje dětem nebo vám ve vstupu do domu)
- Informujte osoby, které jsou v kontaktu s vašimi dětmi (mateřská škola, školka, kroužky), kdo je oprávněn vyzvedávat je.
- Vyhýbejte se místům, kam jste obvykle s partnerem chodívali nebo kde je vysoká možnost toho, že se potkáte.
- Pokud na vás partner čeká před zaměstnáním apod., vycházejte bočním východem, měňte trasu cesty domů, pokud by vás sledoval, jděte na policii.

Seznam věcí, které při odchodu nesmím zapomenout:

☐ občanský průkaz, pas	☐ rodné listy (můj i dětí)
☐ průkaz zdravotní pojišťovny	☐ lékařské zprávy
☐ peníze, kreditní a vkladní knížky	☐ klíče od bytu, auta, kanceláře
☐ řidičský a technický průkaz	☐ léky
☐ náhradní oblečení	☐ oddací list
☐ nájemní smlouvu	☐ oblíbená hračka dítěte
☐ dokumenty o hypotéce	☐ předměty citové hodnoty

Pamatujte si:

- žádný člověk se nezmění, pokud se k tomu sám neodhodlá
- žena se musí sama rozhodnout, jestli bude násilí dál snášet
- násilí, s nímž nic neuděláte, má tendenci se stupňovat

Zdroj: <http://www.stopnasili.cz/zeny/bezpecnostni-plan.html>

Příloha č. 2: Rozhodnutí o vykázání

Policie České republiky
.....

Č.j.

V dne

Počet listů :

Výtisk č. :

ROZHODNUTÍ O VYKÁZÁNÍ

Policie České republiky, jako věcně a místně příslušný správní orgán v souladu s § 21b zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů rozhodla(o) za přítomnosti nezúčastněné osoby pana(i), nar....., trvale bytem....., dne v hod. takto:

V y k a z u j e

podle § 21a odst. 1 zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů pana (i), nar., trvale bytem..... ze společného obydlí , jakož i z jeho bezprostředního okolí na dobu 10 dnů a současně mu (jí)

z a k a z u j e

návrat do takto vymezených prostor ve stanovené době.

O d ů v o d n ě n í :

Dne bylo oznámeno

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

P o u č e n í :

Proti tomuto rozhodnutí lze podle § 21b odst. 3 zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, podat odvolání do 15 dnů ode dne oznámení rozhodnutí. Lhůta začíná běžet dnem následujícím po dni ústního vyhlášení rozhodnutí. Odvolání se podává u Policie České republiky..... a o odvolání rozhoduje odvolací správní orgán, kterým je.....Odvolání proti tomuto rozhodnutí nemá odkladný účinek.

.....
(otisk úředního razítka)

.....
(hodnost, jméno, příjmení, funkce nebo služební číslo a podpis oprávněné úřední osoby)

Rozdělovník:

Výtisk č. 1 - pro spis

Účastníci řízení

Výtisk č. 2 - pan (í)- vykázaná osoba

Výtisk č. 3 - pan (í)- ohrožená osoba

Na vědomí

Výtisk č. 4 - příslušné intervenční centrum

Výtisk č. 5 - příslušný orgán sociálně-právní ochrany dětí (jen pokud žije ve společném obydlí nezletilá osoba)

Rozhodnutí doručeno vykázané osobě dnev hod.

Rozhodnutí převzal (a) _____

podpis vykázané osoby (při osobním převzetí)

Rozhodnutí doručeno ohrožené osobě dnev hod.

Rozhodnutí převzal (a) _____

podpis ohrožené osoby (při osobním převzetí)

Zdroj: Policie ČR

Příloha 3: SARA DN

sara dn
pomůcka pro policisty

OTÁZKY ke zjištění rizika eskalace domácího násilí

DOMÁCÍ NÁSILÍ

Domácí násilí (dále jen dn) je především fyzické, psychické anebo sexuální násilí, ke kterému dochází mezi blízkými osobami. O domácí násilí se jedná vždy, pokud jsou přítomny všechny následující znaky.

KLÍČOVÉ ZNAKY DN

- 1) **OPAKOVÁNÍ A DLOUHODOBOST** – z jednoho útoku jakéhokoli charakteru ještě nelze určit, zda jde o domácí násilí. Může to však být jeho začátek. *Ptejte se na minulé incidenty, na předešlé zákroky PČR, na úrazy apod.*
- 2) **ESKALACE** – domácí násilí se stupňuje od útoků proti lidské důstojnosti k fyzickým útokům až k závažným trestným činům ohrožujícím zdraví a život. *Ptejte se, jak často se incidenty opakují a zda roste intenzita útoků či výhrůzek.*
- 3) **JASNÉ A NEZPOCHYBNITELNÉ ROZDĚLENÍ ROLÍ** na ohroženou osobu a násilnou osobu – domácí násilím nejsou vzájemná napadání, hádky, rvačky, spory, kde je rovné nebo střídavé postavení stran incidentu. *Ptejte se, kdo je ohrožen a kdo ubližuje.*
- 4) **NEVEREJNOST** – domácí násilí probíhá zpravidla za zavřenými dveřmi bytu či domu, stranou společenské kontroly. *Ptejte se, kdy a kde k násilí dochází.*

sara dn

SOUBOR RIZIKOVÝCH FAKTORŮ KE ZJIŠTĚNÍ HROZBY BUDOUCÍHO DN

V případě, že na místě zákroku identifikujete situaci jako domácí násilí, doporučujeme vám položit následující katalog otázek. Ty pomohou vám i ohroženým osobám uvědomit si reálné riziko současného a budoucího ohrožení. Zdrojem informací, tj. osobou, která na otázky odpoví, může být ohrožená osoba, oznamovatel (např. sousedé), ale i násilná osoba.

Otázky jsou orientačním vodítkem a slouží k rychlému a správnému rozhodnutí o dalším postupu. Otázky pokládejte v souvislosti s aktuálním incidentem a zajímejte se také o incidenty předchozí, protože domácí násilí je násilím na pokračování. V této fázi zákroku není nutné provést písemný záznam, je-li to možné, doporučuje se pořídit záznam zvukový.

K vyhodnocení budoucího možného rizika dn použijte vlastní úvahy. Zvažte další kroky a opatření. Ze škály možných opatření zvolte vždy takové, které bude s přihlédnutím ke konkrétní situaci maximálně bezpečné pro ohrožené osoby.

Například:

- přivolejte další policisty
- zvažte opatření podle trestního řádu nebo zákona o PČR
- po 1. 1. 2007 zvažte „vykázání“ podle zákona č. 135/2006 Sb.
- doporučte azylové zařízení nebo jiné bezpečné místo
- poučte ohroženou osobu o bezpečnostním plánu
- informujte OSPD o dětech v rodině
- předejte ohrožené osobě kontakt na DONA linku

Tento dokument vydává Bílý kruh bezpečí, o.s. v rámci mezinárodního projektu „Development of a service framework, practice guidance and training programmes to support adult victims of sexual violence“ podpořeného z programu DAPHNE II.

sara dn

3x5 otázek
na rizikové faktory

ODDÍL 1

NÁSILÍ VE VZTAHU K BLÍZKÉ OSOBĚ

- 1) **Dopouští se násilná osoba závažného fyzického nebo sexuálního násilí?**
– např. fyzické útoky a sexuální násilí, pokusy o ně, použití zbraní
- 2) **Vyhrožuje závažným násilím, sděluje své násilné úmysly?**
– např. vyjadřuje vražedné nebo agresivní myšlenky, plány, ničí oblíbené věci ohrožené osoby
- 3) **Dochází ke stupňování fyzického/sexuálního násilí nebo výhrůzek a úmysl ze strany násilné osoby?**
– např. zvyšuje se krutost, četnost nebo různorodost násilných činů, výhrůzek nebo úmyslů
- 4) **Porušuje násilná osoba příkazy soudu a jiná nařízení?**
– např. podmínky kauce, zkušební doby, podmíněného propuštění, trestu zákazu pobytu, společenské záruky, probace aj.
- 5) **Má násilná osoba názory a postoje, které schvalují násilí?**
– např. vyznává a omlouvá zneužívání moci a různé formy násilí, trpí chorobnou žárlivostí, má potřebu ovládat blízké osoby, zlehčuje nebo popírá dn

ODDÍL 2

OBECNÉ SKLONY NÁSILNÉ OSOBY K NÁSILÍ

- 1) **Dopouští se obecné kriminality?**
– jedná násilná osoba antisociálně na veřejnosti (tj. mimo domácí násilí), existují informace o takovém chování, je držitelem zbraně
- 2) **Jsou informace o problémech v předchozích vztazích?**
– měla násilná osoba problém vytvořit a udržet dlouhodobý důvěrný vztah (opakované opouštění partnera, násilí ve vztahu)
- 3) **Má násilná osoba pracovní nebo finanční problémy?**
– např. je dlouhodobě bez zaměstnání, často mění zaměstnání, má výrazné finanční obtíže
- 4) **Má násilná osoba problémy s toxikomanií a jinými závislostmi?**
– např. problémy spojené s užíváním nelegálních drog, alkoholu nebo předepsaných léků, s hráčskou závislostí např. na automatech
- 5) **Má násilná osoba problémy v oblasti duševního zdraví?**
– např. evidentní známky narušení kontaktu s realitou, extrémní chování vybočující mimo normu

ODDÍL 3

ZRANITELNOST OHROŽENÉ OSOBY

- 1) **Chová se ohrožená osoba rozporuplně ve vztahu k násilné osobě?**
– přestože se chce od násilné osoby odpoutat, udržuje s ní pravidelné nebo nepravidelné kontakty, popírá a omlouvá akce násilníka, svaluje vinu na sebe
- 2) **Má z násilné osoby extrémní strach?**
– tzn. hladina strachu výrazně ovlivňuje její sebeobraně chování, strach ohroženou osobu traumatizuje a ochromuje její jednání
- 3) **Má ohrožená osoba problém se zajištěním svého bezpečí?**
– riziko je veliké, pokud ohrožená osoba nemá znalosti o tom, kde a jak hledat pomoc, není schopna zajistit své bezpečí, nezná svá práva, má malé nebo žádné kontakty s přáteli a s původní rodinou
- 4) **Existují objektivní překážky, které brání zajištění bezpečí pro ohroženou osobu (nejenom v místě bydliště, ale i v zaměstnání)?**
– tato místa nezaručují bezpečí, chybí podpora od jiných osob, zdroje pomoci nejsou rychle a lehce dosažitelné, existuje problém s dopravní obslužností
- 5) **Má ohrožená osoba závažné osobní problémy?**
– např. problémy se zaměstnáním, s financemi, problémy právního rázu, mentální problémy, problémy s užíváním návykových látek

www.donalinka.cz – www.bkb.cz – www.domacinasilii.cz

Copyright © 2005 P. R. Kropp, S. D. Hart & H. Bellfrage – Copyright © 2006 Bílý kruh bezpečí, o.s.
Komentáře, reprodukce a opětovný přenos jakýmkoli způsobem jsou zakázány mezinárodním právem.

Zdroj: Intervenční centrum pro osoby ohrožené domácím násilím při Diecézní charitě České Budějovice

Příloha 4: Organizace zabývající se problematikou domácího násilí

Instituce zabývající se okamžitou pomocí obětem domácího násilí:

- intervenční centra
- poradny pro mezilidské vztahy
- linky důvěry
- linky bezpečí
- krizová centra
- azylové domy

Níže uvádím některé organizace věnující se problematice domácího násilí. Jedná se většinou o nestátní neziskové organizace poskytující své služby bezplatně:

- ROSA, o. s. – centrum pro týrané a osamělé ženy
- Bílý kruh bezpečí
- Občanské sdružení Acorus
- proFem, o. p. s., konzultační středisko pro ženské projekty
- DONA linka
- La Strada ČR
- Arcidiecézní charita Praha – projekt Magdala
- Gender studies, o.p.s.
- Občanská poradna Nymburk, o. s.
- Most k životu (Trutnov)
- Slezská diakonie - poradna Elpis
- Krizové centrum RIAPS
- Poradna pro ženy a dívky v nouzi Eva v Českých Budějovicích
- Poradna pro ženy v tísní (Brno)
- Poradna pro lidi v tísní (Hradec Králové)

Zdroj: internet

Příloha č. 5 Dotazník

Dotazník

Vážený respondent,

Jmenuji se Marta Bedlánová a jsem studentkou 3. ročníku oboru Rehabilitační -psychosociální péče o postižené děti, dospělé a seniory na Zdravotně sociální fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích.

Informace z dotazníku, který právě držíte v ruce potřebuji k vypracování mé bakalářské práce na téma „Náhled veřejnosti na týrané ženy, jako oběti domácího násilí v Jihočeském kraji“. Cílem tohoto dotazníku je zjistit jaké povědomí má laická a odborná veřejnost o týraných ženách jako obětech domácího násilí. Tímto Vás prosím o spolupráci vyplněním dotazníku. Dotazník je zcela anonymní a jeho vyplnění dobrovolné. Získané informace budou použity pouze pro potřeby mého výzkumu. Předem Vám děkuji za Vaši ochotu a spolupráci.

Vámi zvolenou odpověď zaškrtněte (vždy pouze jednu možnost), v některých případech samostatně vytvořte.

Základním předpokladem pro vyplnění tohoto dotazníku je trvalé bydliště v Jihočeském kraji!

1. Pohlaví:

- a) žena
- b) muž

2. Věk:

- a) 34 a méně
- b) 35-44
- c) 45-54
- d) 55-64
- e) 65 a více

3. Nejvyšší dosažené vzdělání:

- a) základní
- b) vyučen(a)
- c) středoškolské
- d) vysokoškolské
- e) vyšší odborné

4. Bydliště:

- a) město
- b) vesnice

5. Zvládl(a) by jste definovat pojem „domácí násilí“?

- a) ano (prosím uveďte).....
- b) ne

6. Považujete domácí násilí za trestný čin?

- a) ano
- b) ne

7. Víte, jaké jsou znaky domácího násilí?

- a) ano (prosím uveďte).....
- b) ne

8. Uměl(a) by jste vyjmenovat některé formy domácího násilí?

- a) ano (prosím uveďte).....
- b) ne

9. Kdo se podle Vás stává nejčastěji obětí domácího násilí?

- a) muži
- b) ženy
- c) děti
- d) senioři

10. Myslíte si, že se oběťmi domácího násilí stávají také atraktivní a sebevědomé ženy?

- a) ano
- b) ne

11. Myslíte si, že ženy většinou vyprovokovávají své partnery k použití fyzického násilí?

- a) ano
- b) ne

12. Považujete jednorázový incident mezi partnery za domácí násilí?

- a) ano
- b) ne

13. Domníváte se, že pachatelé domácího násilí jsou většinou osoby po konzumaci alkoholu?

- a) ano
- b) ne

14. Myslíte si, že muž má „právo“ použít fyzické násilí vůči své partnerce při hádce v určité stresové situaci (např. ztráta zaměstnání, špatná ekonomická situace rodiny...)

- a) ano
- b) ne

15. Myslíte si, že je domácí násilí častým jevem v české společnosti?

- a) ano
- b) ne

c) nevím

16. Souhlasíte s výrokem: Obětí domácího násilí může být kterákoliv žena?

a) ano

b) ne

17. Domníváte se, že domácí násilí je soukromou záležitostí rodiny a nikdo jiný by do toho neměl zasahovat?

a) ano

b) ne

18. Myslíte si, že se domácí násilí vyskytuje především v nižších společenských vrstvách?

a) ano

b) ne

19. Kde by jste jako oběť domácího násilí hledal(a) odbornou pomoc?

a) policie

b) lékař

c) linka důvěry

d) poradna pro mezilidské vztahy

e) jiná odpověď.....

20. Znáte nějakou organizaci zabývající se pomocí obětem domácího násilí v Jihočeském kraji?

a) ano (prosím uveďte).....

b) ne

21. Znáte nějakou ženu, která byla nebo je obětí domácího násilí?

a) ano

b) ne

22. Myslíte si, že jste dostatečně informováni o problematice domácího násilí?

a) ano

b) ne

Pokud jste odpověděl(a) **ne**, napište prosím jakým způsobem byste chtěl(a) být lépe informován(a).

.....

.....

.

Zdroj: vlastní výzkum